

T.C
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

TÜRKİYE’DEKİ SOSYAL BELEDİYECİLİK ANLAYIŞININ
VAN İLİ ÖZELİNDE ANALİZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

BUŞRA KİŞİ

DANIŞMAN: DOÇ.DR. YILDIZ ATMACA

VAN – 2023

KABUL VE ONAY

BUŞRA KİŞİ tarafından hazırlanan “TÜRKİYE’DEKİ SOSYAL BELEDİYECİLİK ANLAYIŞININ VAN İLİ ÖZELİNDE ANALİZİ” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.	
Jüri Üyeleri	İmza
Danışman : Doç. Dr. Yıldız ATMACA Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Başkan : Doç. Dr. Yıldız ATMACA Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Erden KİŞİ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Handan BOYALI Munzur Üniversitesi, Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Yedek Üye : Unvanı Adı SOYADI Üniversite Adı, Anabilim Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Yedek Üye : Unvanı Adı SOYADI Üniversite Adı, Anabilim Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Tez Savunma Tarihi:	12/09/2023
Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini ve imzaların sahiplerine ait olduğunu onaylıyorum. Prof. Dr. Bekir KOÇLAR Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü	

ETİK BEYAN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü **Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;**

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 12.09.2023

Buşra KİŞİ

Yüksek Lisans Tezi

Buşra KİŞİ

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Eylül, 2023

TÜRKİYE’DE SOSYAL BELEDİYECİLİK ANLAYIŞININ

VAN İLİ ÖZELİNDE ANALİZİ

ÖZET

Karar organları yerel halkın oyları ile oluşturulan belediyeler, yerel halkın müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla oluşturulmuş en önemli yerel yönetim kuruluşları arasındadır. Farklı kültürel özellikleri taşıyan yerel halkın en önemli müşterek ihtiyacı ise sosyal belediyecilik faaliyetlerinin geliştirilmesi ve kültürel entegrasyonun sağlanmasına yöneliktir. Bu sebeple, belediyelerin son dönemlerdeki en önemli idari reformu sosyal belediyecilik hizmetlerini iyileştirmeye ve geliştirmeye çalışmaktır. Sosyal belediyecilik ise en genel hali ile vatandaşın yaşam kalitesini arttırmaya, sosyal adaleti ve sosyal refahı sağlamaya yönelik projeler geliştirmek ve uygulamaya çalışmak olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmada, sosyal belediyecilik anlayışı kuramsal ve kavramsal boyutları ile ele alınmıştır. Çalışmanın temel amacı ise sosyal belediyeciliğin uygulamadaki görünümünü analiz etmektir. Bu uygulama ise Van ili özelinde incelenmek istenmiştir. Bu kapsamda çalışmada öncelikle literatür taraması yapılarak sosyal belediyecilik anlayışı analiz edilmiş sonrasında ise Van büyükşehir belediyesi personelleri ile yapılan çoklu görüşmeler sonucunda Van’daki sosyal belediyecilik anlayışı değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Belediye, Sosyal Belediyecilik, Sosyal Politikalar, Sosyal Düzen, Van

Sayfa Sayısı: IX+74

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Yıldız ATMACA

M.Sc. Thesis

Buşra KİŞİ

VAN YÜZÜNCÜ YIL UNIVERSITY

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

September, 2023

**ANALYSIS OF THE UNDERSTANDING OF SOCIAL MUNICIPALITY
IN TURKEY, SPECIFIC TO VAN**

ABSTRACT

Municipalities, whose decision-making bodies are formed by the votes of the local people, are among the most important local government organizations established to meet the common needs of the local people. The most important common need of local people with different cultural characteristics is to develop social municipal activities and ensure cultural integration. For this reason, the most important administrative reform of municipalities in recent times is trying to improve and develop social municipal services. Social municipalism is defined in its most general form as trying to develop and implement projects aimed at improving the quality of life of citizens and ensuring social justice and social welfare. In this context, in this study, the understanding of social municipalism is discussed with its theoretical and conceptual dimensions. The main purpose of the study is to analyze the appearance of social municipalism in practice. This application was intended to be examined specifically in the province of Van. In this context, the study first analyzed the understanding of social municipalism by conducting a literature review, and then evaluated the understanding of social municipalism in Van as a result of multiple interviews with Van metropolitan municipality personel.

Key Words: Municipality, Social Municipalism, Social Policies, Social Order, Van

Number of Pages: IX+74

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Yıldız ATMACA

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÖNSÖZ	viii
GİRİŞ	1
1.KURAMSAL VE KAVRAMSAL BOYUTLARIYLA SOSYAL BELEDİYECİLİK	3
1.1.Sosyal Belediyecilikle İlgili Tanımlar.....	4
1.1.1.Sosyal Politika Tanımı.....	4
1.1.2.Sosyal Hizmetler Tanımı	5
1.1.3. Sosyal Yardım Tanımı	6
1.1.4. Sosyal Devlet Tanımı.....	7
1.1.5. Toplumcul Belediyecilik Tanımı.....	8
1.2.Sosyal Belediyeciliğin Temel Fonksiyonu	9
1.3. Sosyal Belediyecilik Anlayışıyla İlgili Sorunlar.....	10
1.3.1. Belediye Gelir Kaynaklarının Yetmemesi	10
1.3.2. Merkezi Yönetim ile Belediyeler Arasında Uyum Sorunu.....	10
1.3.3. Sosyal Belediyeciliğin Kavram Karmaşası.....	11
1.3.4. Yöneticilerin Sorunlu Davranışları	11
1.3.5. Veri Kaydetmede Yaşanan Sıkıntılar	12
1.3.6. Hizmetlerin Halka Arzında Uzman Personel Yetersizliği	12
1.3.7. Hizmetlerin Sunumunda Sabit Standart Olmaması	13
1.3.8. Sosyal Belediyeciliğin İstismarı.....	14
1.3.9. Devamlılık Sağlayamama ve Kurumsal Kimliğe Sahip Olamama.....	14

1.3.10. Katılım ve Paylaşım Yetersizliği	15
2.TÜRKİYE’DE BİR YEREL YÖNETİM BİRİMİ OLARAK BELEDİYE VE SOSYAL BELEDİYECİLİK.....	16
2.1.5393 Sayılı Kanuna Göre Belediyeler	20
2.2. Belediyenin Kuruluşu, Görev, Yetki ve Sorumluluklar.....	21
2.3. Belediyenin Organları	24
2.3.1. Belediye Meclisi.....	24
2.3.2. Belediye Encümeni	25
2.3.3. Belediye Başkanı.....	26
2.3.4. Belediye Çalışanları	28
2.3.5. Belediyenin Gelir ve Bütçesi	28
2.3.6. Belediyelerde İlgili Bazı İlkeler	30
2.3.7. Belediyelerde Denetim	31
2.4. Türkiye’de Sosyal Belediyeciliğin Yasal Çerçevesi	32
2.4.1. 1982 Anayasasında Yüklenen Sosyal Görevler	32
2.4.2. 5393 Sayılı Kanunda Sosyal Belediyecilik.....	34
2.4.3. 6063 Sayılı Kanunda Sosyal Belediyecilik.....	35
2.5. Türkiye’de Sosyal Belediyecilik ve Tarihsel Gelişimi	36
2.5.1. Cumhuriyet Dönemi Öncesi	37
2.5.2. 1923-1960 Arası Dönem: Yeniden Doğuş	39
2.5.3. 1970-1980 Arası Dönem: Toplumcu Belediyecilik Dönem.....	40
2.6. Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları.....	40
2.6.1. Kadınlar İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri.....	41
2.6.2. Çocuklar ve Aileler İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri	42
2.6.3. Gençler İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri	43

2.6.4. Yaşlılar İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri	44
2.6.5. İşsizler İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri	45
2.6.6. Yoksullar İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri.....	45
2.6.7. Engelliler İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri.....	47
2.6.8. Sığınmacılar İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri.....	48
2.7.Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Alanındaki Önemli Projeler	50
2.7.1. Karşıyaka’nın Filizleri.....	51
2.7.2. Güngören Belediye Kan Kardeşliği (KANKA)	51
2.7.3. Esenler Belediyesi Kimsesizlerin Kimini	52
2.7.4. Gaziantep Gastronomi Festivali	52
2.7.5. OKİM (Osmangazi Kariyer İstihdam Merkezi).....	53
2.7.6. Çankaya Belediyesi Engelsiz Dershane Projesi.....	54
2.7.7. Bornova Belediyesi Atık Toplama Kampanyası.....	54
2.7.8. Kadıköy Belediyesi Ekolojik Yaşam Merkezi	55
2.7.9. Şanlıurfa Belediyesi Komşuluk Hakkı	56
2.7.10. Sultangazi Belediyesi Canım Ailem Projesi	56
3.SOSYAL BELEDİYESİLİK ANLAYIŞININ VAN İLİ ÖZELİNDE ANALİZİ.....	58
3.1. Van İli Tarihçesi	58
3.2. Van Büyükşehir Belediyesi Özelinde Sosyal Belediyecilik.....	60
3.2.1.Çalışmanın Metodolojisi.....	60
3.2.2.Çalışmanın Amacı ve Önemi	60
3.2.3.Çalışmanın Kapsamı	60
3.2.4. Çalışmanın Yöntemi.....	61
3.3.Van Büyükşehir Belediyesinin Sosyal Belediyecilik Alanında Yaptığı Faaliyetler.....	63

3.3.1. Kültürel Dokuyu Yönetmeye Yönelik Faaliyetler	63
3.3.2. Eğitim Faaliyetlerini Düzeltmeye Yönelik Faaliyetler	64
3.3.3. Göçmen Uyumlaştırma Politikaları	65
3.3.4. Sağlık Faaliyetlerini Düzeltmeye Yönelik Faaliyetler	68
3.3.5. Kentsel ve Ulaşım Faaliyetlerine Yönelik Politikalar	69
SONUÇ	72
KAYNAKÇA	74
ÖZGEÇMİŞ	
TEZ ORJİNALLİK RAPORU	

ÖNSÖZ

Bu çalışmada sosyal belediyecilik kavramının ve sosyal belediyecilik projelerinin analizi yapılmış ve incelenmiştir. Ardından sosyal belediyecilik kavramının Van Belediyesi'nde uygulanma şekline bakılmış ve sosyal belediyecilik kazanımlarının Van ili özelinde neler olduğu üzerinde durulmuştur.

Tez çalışmam esnasında sabrı ve kıymetli akademik bilgisini benimle paylaşan değerli danışman hocam Doç. Dr. Yıldız ATMACA'ya teşekkürlerimi sunuyorum. Lisans ve yüksek lisans öğrenimim boyunca bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım bütün Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü hocalarıma teşekkürü bir borç biliyorum.

Çalışma esnasında desteğini esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Buşra KİŞİ

VAN-2023

GİRİŞ

İnsan beden sağığı, ruh sağığı, sosyal sağığı içinde bir bütün olan manevi yönü olan bir varlıktır. Çoğunluğun iradesi ile seçilmiş belediyelerde insanın sosyal yönünü geliştirebilmesine katkı sağlamak ve özellikle dezavantajlı grupların sosyal hayatta varlıklarını gerçekleştirebilmelerine destek olmak belediyelerin görevleri arasındadır. Sadece bireylerin sosyal varlıklarının görünür olmasında değil, ayrıca temel hakları olan sosyal hizmetlerin de kendilerine sağlanması gerekir. Belediyeler yönetimine talip oldukları yerlerin çocuklarına, gençlerine, yaşlılarına, işsizlerine ve konum itibarıyla müsaitse sığınmacılarına yönelik projeler geliştirmekle yükümlüdür.

Sosyal belediyecilik anlayışının oluşum serüvenine baktığımızda devletin yerel uzantısı olan belediyeler sosyal alanda daha görünür çalışmalar yapmaya başlamışlardır. Zaten bu durum sonucunda sosyal belediyecilik anlayışı doğmuştur. Sosyal belediyecilik, belediyelerin sosyal fonksiyon ve etkileşimlerini arttıran ve yaşam içinde sosyalleşmenin aktif hale gelmesini sağlayan, sosyal devletin gereklerini gerçekleştirmeye yönelik belediyelere yeni bir takım görevler yükleyen bir anlayıştır.

Sosyal yardım ve hizmetler, merkezi yönetim tarafından yerel yönetimlere verilen en önemli görev alanlarından biridir. Sosyal devlet anlayışla bağlantılı olarak sosyal belediyecilik kavramları ortaya çıkmış yerel yönetimler bu doğrultuda hareketle merkezi hizmetleri tek başlarına üstlenmişlerdir. Yerel yönetim birimlerin halka yakın olması nedeniyle belediyelere yerel sorunların yerelin kararına bırakılması, taleplerin daha doğru tespit edilmesi ve hızlı olarak uygulanması sosyal devlet anlayışına dayanarak uygulanması sosyal devlet anlayışına dayanarak sosyal belediyeciliği oluşturmuştur.

Sosyal belediyecilik anlayışı belediyelere farklı görevler ve sorumluluklar yüklemiştir. Belediyelerin hizmet ulaştırmadaki rolü sosyal belediyecilik açısından önemlidir. Halkın istediğı ve beklentisi doğrultusunda çalışmalar yapılmıştır. Yenilikçi ve gelişimci olmaya belediyeleri yönlendirmiştir. Belediyelerin toplum yararına yaptığı çalışmalarda gelişmeler ve değişimler yaşanmıştır. Sosyal belediyecilik anlayışı belediyeler vatandaşların hayat kalitesi artırmaya, sosyal adaleti sağlamak amacıyla eğitim, sağlık, kültür, sosyal yardım, sosyal refah ve sanat ile ilgili projeler geliştirmesine ve uygulamasına dayanan bir anlayış şeklinde yorumlanabilir.

Sosyal belediyeciliğin dünya tarihi üzerinde gelişimine bakıldığında, farklı ülkelerde değişik uygulamalar söz konusu olsa bile ilk defa 19.yy İngiltere'de fabrika yasaları ile başladığı ve 20 yüzyıl ortalarına yakın türetilen refah devleti modeli ile yol katettiği görülür. En az gelir garantisi, güvenin tekrar kazanılması ve herkese eşit standartlarda sahip olabilmek hakkının sağlanması olarak nitelendirebileceğimiz yapıda refah sistemlerine ilgi genel olarak üç şekilde gerçekleşmiştir. Küreselleşme kavramının teknolojik gelişmelerin doğurduğu bir sonuç olarak gören ve bu sonuç üzerinden refah devletinin doğuşu fikrine sahip olan yaklaşımlar Marksist ve liberal yaklaşımlardır.

1990'lı yıllarda ise birçok belediye başkanlıklarını kazanan Refah Partisi yöneticilerinin çabalarıyla ve yaptıkları projeler ile yaklaşım tarzları yerel yönetimde sosyal politikaların yeniden önem arz etmesine sebep olmuştur.

Daha çok sosyal hizmet ve yardımlar şeklinde uygulama alanı olan bu anlayış zamanla hizmet açısını büyüterek kültürel, sağlık, sanatsal ve eğitim faaliyetlerine cevap verir hale gelmiştir.

Türkiye'deki tarihsel sürece bakacak olduğumuzda Osmanlı dönemi boyunca daha fazla vakıflar ve geleneksel dayanışmalar ile yürütülen sosyal politikaların tanzimatla beraber belediyelere geçtiği görülmektedir. Cumhuriyet Dönemi ardından yerel sosyal politikalar 1970'li yıllarda sosyal Demokrat belediyelerin toplumcu belediyecilik mantığı ile başlattığı belediyecilik özelinde gerçekleşmiştir ancak üretilen politikalar etkin ve verimli uygulanamamış ve çok kısa sürmüştür. 1990'lardan sonra Refah Partisi ve Adalet ve Kalkınma Partisi dönemlerinde öncelikle sosyal yardım ve hizmetler üzerinde yoğunlaşan sosyal belediyecilik uygulamaları daha sonraki dönemlerde sağlık, konut, eğitim ve kültürel alanlarda da genişleyerek çeşitlenmiştir.

Bu bağlamda bu çalışmada, sosyal belediyecilik anlayışı incelenmiştir. Çalışmanın temel amacı sosyal belediyecilik anlayışını Van ili özelinde ele almaktır. Çalışmada doküman analizi sonrası değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışma ilk bölümünde sosyal belediyecilik kavramını kuramsal boyutları ile ele almış, ikinci bölümde bir yerel yönetim birimi olan belediyeler incelenmiş ve son bölümde Van Büyükşehir belediyesi personeli ile yapılan çoklu görüşmeler sonucunda Van'ın sosyal belediyecilik anlayışı değerlendirilmiştir.

1.KURUMSAL VE TANIMSAL BOYUTLARIYLA SOSYAL BELEDİYESİLİK

Sosyal belediyeçilik tanım olarak birçok kişi tarafından farklı olarak yorumlanıp ve tanımlanmaktadır. Sosyal belediyeçiliğin en temel noktası gelişen ve değışen hayat şartlarında yenilikçi ve çözüm odaklı olmasıdır. Sosyal belediyeçiliğin en önemli unsuru olan hizmet açısından halkın istedikleri doğrultusunda ilerlemeli ve gelişmelidir. Gelişen ve değışen kamu yönetimi uygulama alanlarında çabuk değışim siyasal oluşumların ve kurumların kendilerini bu dönüşüme uyarak yeniden revize etmelerine neden olmuştur. Kamu yönetim sisteminin yerel noktası olan ve yerel yönetim ifadesi kullanılınca ilk olarak hatıra gelen kurumlar olan belediyelere farklı anlamlar yüklenmektedir.

Sosyal devlet anlayışındaki gelişmeler belediyeleri sosyal alanda var olmaya zorlamıştır. Sosyal alanda düzenleme ve planlama görevleri sosyal belediyeçilik anlayışıyla yerel yönetimlere bırakılmıştır.

Sosyal belediyeçilik kavramına baktığımızda belediyeler için ayrılan kamusal harcamaların bir miktarıyla bu sosyal amaçlı hizmetlerin toplumsal dayanışma ve buna bağlı entegrasyonu kurması yine sosyal belediyeçilik ile sağlanmalıdır.

Sosyal belediyeçilik kavramı 19. yüzyılın son çeyreğinde, temelinde sosyal devlet anlayışını oluşturmaktadır. Adem-i merkezîyetçilik anlayışının uygulamalarını hayata entegre edilmesi sürecinde sosyal belediyeçilik kavramı sosyal politika, yerel sosyal hizmetler ile refah hizmetler ile bağdaştır. Sosyal belediyeçilik toplumsal adaleti düşünerek üretim alanları oluşturmak, kimseyi ayırmadan toplumsal sorunları önleyecek şekli de farklı sorumlulukları bulunmaktadır. Sosyal belediyeçilik ile ilgili birçok farklı tanım bulunmaktadır. Genel ifadeyle, vatandaşların yaşam kalitelerini artırma ve sosyal adaleti, düzeni sağlama adına eğitim, sağlık, sanat, kültür, sosyal refah ve sosyal yardım ile ilgili projeler üretmeli ve uygulamasına dayanan anlayıştır.

Sosyal belediyeçilik kavramı yine yönetimlerin çalışmalarını fazlaştıran ve onların hayata karışmasını teşvik eden ve toplumun ihtiyaçları karşılamak için görev yükleyen bir düzenlemedir. Farklı bir tanımla ortak payda olarak belediyelerin halka hizmet götürmede araç olarak görünmesi, yapılan yardımların ve hizmetlerin eşit bir şekilde yapılması, sosyal devlet anlayışın sosyal belediyeçiliğe dayanması olarak görülmektedir.

1.1. Sosyal Belediyeçilik İle İlişkili Tanımlar

Sosyal belediyeçilik birçok kavramla bağdaştırılabilir ve birden fazla kavramla ortak doğrultuda hizmet vermektedir. Sosyal belediyeçilik kavramının yakından ilişkili olduğu kavramlar şu şekildedir; sosyal politika kavramı, sosyal hizmet kavramı, sosyal yardımlaşma kavramı, sosyal devlet kavramı ve toplumcu belediyeçilik kavramıdır.

1.1.1. Sosyal Politikalar Tanımı

Devletin toplumda refah ve sosyal koruma sağlamak amacıyla uyguladığı politika tamamına sosyal politika denilmektedir. Refahın sağlanması ve dağılımı ile ilgili alınan önemler ve müdahaleler sosyal politika gereğidir. Sosyal politika genel olarak sosyal güvenlik, sosyal hizmet ve istihdam alanlarındaki düzenlemeleri kapsar ve oluşturur.

Sosyal politika insanlık tarihinin var oluşundan itibaren sosyal politikanın uygulamalarına çalışıldığı görülmüştür. Sosyal politikalar değişen ve gelişen çağ içerisinde kendini yenilemek zorunda kalmıştır.

Şehirleşme ardından sanayileşme ve bunların meydana getirdiği işsizlik, iş kazaları, hastalık yaşlılık gibi çeşitli konularda kişileri korumak ve olumsuzluklar karşısında önlemler almak için ortaya çıkan kavramlardan biri de sosyal politikadır.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında hem nitelik hem de nicelik olarak değişme ve geliştirme göstermiştir. Sosyal politika bu süreçte devletin sosyal fonksiyonlarında ve kalkınmasından merkezden çevreye doğru yayılarak ilerleme göstermiştir. Sosyal politika ekonomik kökenli değişimlere neden olmuştur. Halkın refah seviyesini iyileştirme çalışmaları hedeflenmiştir. Bunun birlikte sosyal hayat içerisinde etkileri vardır. Sosyal politika olaylar karşısında tarafsız olarak denge sağlamak zorundadır.

Sosyal politika sosyal bir devletin yürütmüş olduğu hizmetler geniş bir parçasını oluşturmaktadır. Sosyal devletin kamu politikası araçlarını kullanarak sosyal hizmet ve sosyal yardımları dayanmaktadır.

1.1.2. Sosyal Hizmetler Tanımı

Yerel yönetimlerin sunduğu sosyal hizmetler yerel yönetim biriminin ekonomik durumuna ve sunabileceği imkânlarla göre değişim göstermektedir. Her yerel yönetim birim sosyal hizmetler kalite ve etkinliği farklıdır. Çocuklara, gençlere, yaşlılara, özörlöölere, yetişkinlere, muhtaçlara yönelik olarak sosyal hizmet alanları ayrılmaktadır. Sosyal hizmetlerin başarışı bir şekilde uygulanması mali açıdan yeterliliğe ve sosyal hizmetler personellerin bilgi ve anlayışıyla doğrudan bağlantılıdır. Belediyelerin halka karşı birden fazla sosyal sorumluluğu vardır. Sosyal belediyeçilikle ilgili sorumlulukları, 533 sayılı Belediye Yasası Kanun'unun 14'öncü maddesinde şöyle özetlenir;

Sıhhi işyerleri, ikinci ve üçöncü düzey tehlikeli işletmeler, kamusal dinlenme ve dinlenme alanları için izin ve teftiş şeklindedir.

Başka bir ifade ile sosyal hizmetler kavramı, bireylerin kendi ellerinde olmayan nedenlerden dolayı muhtaç ve yoksul durumlara düşen, ruhi veya bedeni eksikliğe uğrayan bireylere, devletin genel şartlarının içerisinde, insani değörlere yakışır bir şekilde, toplumla uyumlu bir yaşam sürdürmeleri için maddi-manevi, sosyal ve ekonomik ihtiyaçların karşılanmasına yönelik, gönöüllü özel kuruluş ve devlet tarafından sağlanan ihtiyaçların toplamı şeklinde ifade edilmiştir.

Bu bakımdan toplumun sosyal bakımdan kalkınması için sosyal hizmetlerin önemli bir rolü vardır. Sosyal hizmetlerle ilgili çeşitli tanımlara bakıldığında değişen şartlar ve zamana göre farklılık ve değişim gösterdiği görölmüştür. Bu değişim genellikle ekonomi kökenli olmuştur. Sosyal hizmetler içerisinde yer alan bazı hizmetler temel hizmetlerdir. Bu hizmetlerin bazıları çocuk ve aile yardım, çocuk ve aile bakım hizmetleri, yaşlılara yardım ve bakımlar, çocuk yuvalar, yoksullara yardım, suçlulara yardım, yetişkinlere yönelik kurslar, aşevleri, rehabilitasyon hizmetleri, evde bakım hizmetleri, suçlulara yardım, konu yapımlarında sosyal hizmetler olarak sayılabilir.

Sosyal hizmetler bireyin özgürlüğü doğrultusunda bilinçlenmesi değişen ve gelişen çevre şartlarına uyum sağlaması gerekli koşullarda bu değişime müdahale edecek beceri ve bilgilere sahip olması gerekli bir süreçtir. Sosyal hizmetlerdeki temel hedef bireye faydalı olacak müdahalede bulunacak aktörlerin nedensellik ilkesi doğrultusunda ilerleyerek özel bilgiye sahip, mesleki bakımdan uzmanlaşmış kişiler tarafında gerçekleştirilmelidir.

Sosyal hizmet ekonomik olarak değişimin yanında yaşam şartlarının iyileştirilmesi, yoksullara yardım sağlanması, adaletli bir dağılımın yapılması ve eşitsizlikleri azaltmaya çalışmada önemli görev üstlenen ve toplumsal yapının değişime katkı sağlayan sosyal hizmet refah devlet adına önem verilmesini sağlamıştır.

Beceri kursları açmak ve geliştirmek, park, spor, eğlence ve dinleme alanları oluşturmak, sosyal kültürel hizmet sunmak, doğal güzelliklerin korunması, tarihi kent dokusunun korunması.

Bu doğrultu sosyal belediyecilik ve sosyal hizmetler bir bütün olarak ilerlemeli yerel yönetimlerin temel sorumluluklarına ek olarak bu görevlerde düşmektedir.

1.1.3. Sosyal Yardımlaşma Tanımı

İhtiyaç sahibi bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak için hazırlanan, planlanan uygulamalardır. Anadolu insanının varoluşunda olan ve özünde paylaşmanın bulunduğu bu uygulama, tarihimizde ilk Lonca teşkilatları tarafından yapılmıştır. Lonca teşkilatları haricinde, esnaf, toprak sahipleri ve maddi güce sahip diğer insanlar yüzlerce yıldır çeşitli şekillerde sosyal yardımlarla toplumun birlik ve beraberliğine destek olmuşlardır.

Sosyal yardım sosyal durumları itibariyle korunmaya muhtaç olan kişilere insani, iktisadi ve sosyal amaçlarla ve herhangi bir karşılık aranmaksızın yapılan yardımı olarak tanımlanır.

Sosyal kelimesini toplumsal kelimesiyle yakın anlamda tanımlayan Türk Dil Kurumu yardım kelimesini ise; kendi imkân ve gücünü, bir ülkeye yapılan bağış, başkalarına yapılan iyilik, ödünç verilen ihtiyaç ve para maddeleri, bağış, işlerin daha verimli olması için yapılan destek, katkı anlamlarında tanımlamıştır. Sosyal yardım kavramı da yoksul olan bireylere giyecek, yiyecek, yakacak, ilaç ve tedavi sağlanarak gerçekleştirilen parasız yardımlar olarak tanımlanmıştır (TDK, www.tdk.gov.tr,2018).

Sosyal yardımlar değişen zamanlarda değişik uygulamalar olarak uygulanmaya başlamıştır. İlk olarak tarihsel süreç olarak lonca ile esnaf birlikleri, aile içi dayanışma ve dini törenler aracılığıyla çeşitli yerlerde farklılaşarak uygulanmıştır.

Sosyal yardım maddi imkânsızlıklar nedeniyle geçinememe durumlarında toplum tarafından ötekileştirilme tehlikesi içerisinde olan kişilerin ihtiyaç sahibi veya sosyal grupların yaşam haklarını güvence altına alma hususunda önemli görev üstlenmektedir. Bunların yanında muhtaçlık durumu tespitlerine göre muhtaç durumdaki bireylere karşılıksız olarak yapılan ve yoksulluğa karşı mücadeleyi hedefleyen nakdi ve ayni yardımların bütünü olarak ifade edilir.

1.1.4. Sosyal Devlet Tanımı

Adaleti, barışı, huzuru koruma maksadıyla ekonomik ve sosyal hayata müdahalenin gerekli ve zaruri olduğunu gören anlayıştır. Herkesin insan olmanın gerekliliğine yakışan bir yaşam sürmesini amaçlayan anlayıştır. Bu amacı insan hakları ilkelerine bağlı olarak gerçekleştiren devlete sosyal devlet denir. Sosyal devlet anlayışı üzerinde bir diğer tanım ise sosyal devlet toplumsal ve ekonomik alanda topluma müdahale eder. Sosyal devlet anlayışı kolaylaştıran ve vatandaşların farklı alanlarda sağlık, eğitim gibi olanaklarda minimum bir düzeyde de olsa da faydalanmasını sağlar. Bireyin devletten beklediği sosyal haklar olarak nitelendirilir.

18. yüzyılda liberal fikirlerin Aydınlanma Çağı filozofları ve iktisatçılar arasında yayılmasıyla liberalizm ilk kez belirgin olarak ortaya çıkmıştır. Liberal düşünce kalıtsal ayrıcalık, teokratik yönetim, kralların ilahi haklarına ve mutlak monarşie karşıdır. Liberalizm, bireysel özgürlük üzerine kurulan bir siyasi felsefe veya dünya görüşü olarak ifade edilir. Bireysel özgürlük ve bireysel haklar düşüncesiyle yola çıkan liberalizm daha ilerleyen zamanlarda farklı türelere bölünmüştür ve bireylerin eşitlik ilkesinin de önemini vurgulanmaya üstünde durulmaya başlanmıştır.

Klasik liberalizm bireysel özgürlüklerin rolünü vurgu yaparken sosyal liberalizm özgürlüğe vurgu yaptığı kadar bireylerin eşitlik hakkı ilkesinin önemine vurgu yapar ve özgürlük ile eşitlik arasında denge kurmayı amaçlar.

Liberal devlet anlayışı liberal demokraside, seçilmiş bir hükümet adaleti yönetirken belirli bireyleri veya grupları ayrımcılığa tutamaz, ifade özgürlüğüne önem verir. Çoğunluğun doğrultusunda ve çıkarları için çalışır. Temel hakları korur ve önem verir. Güvenliği sağlar ve ekonomik, sosyal fayda dağıtır. Bu nokta liberal düşünce, liberal devlet ve sosyal devlet aynı nokta buluşmaktadır.

Sosyal devlet, sosyal refah için devletin ekonomiye gerekli olduğu ve aktif bir şekilde müdahalede bulunmasını isteyen devlet anlayışı olarak görülebilir. İlk kez 1601 yılında İngiltere’de yoksullara yardım yasası ile birlikte başladığı söylenmekte ve bu kavram 1942 senesinde yayımlanan Beveridge Raporu ile resmi olarak bireysel refahlık amacıyla devletin yüklendiği sorumlulukları belirtmek için kullanılmaya başlanmış sosyal devlet anlayışı ve uygulamaları denilebilir.

Dünya’ya liderlik eden Almanya 1833’de hastalık 1884’de iş kazası 1889’da hem sakatlık hem de yaşlılık sigortası olmak üzere çeşitli yasalar üreterek sosyal güvenlik bakımında birçok köklü değişiklik değiştirmiştir.

1.1.5. Toplumcul Belediyecilik Tanımı

Toplumcul belediyecilik, 1970’lerin başından itibaren günümüze kadar gelen bir yerel yönetim deneyimi, gelir eşitsizliği ve yoksulluk gibi ekonomik faktörlerden dolayı kötüleşen koşulları ve halkın bu sorunlara karşı çözümü yerel yönetimlerde görmesi üzerine çıkan bir kavramdır. Yine bu dönemde yerel yönetim ile merkezi yönetim siyasetçilerinin farklı partilerden olması, yerele ayrılan bütçede kısıtlamaların yaşanması ve yerelin bu konularda kendisini daha etkin olma hususunda mecbur hissetmesi gibi nedenler sonucunda kavramsallaşma yolunu tamamlamış bir anlayıştır (Öztürk ve Gül,2012:382).

Toplumcu belediye, halkın kendini yönettiği, bütün düzeydeki kararların alınması, denetlenmesi ve yürütülmesine katıldığı, halk yığınının çıkarına öncelik tanıyan, kamu mal ve hizmetlerini kendisi üreten, demokratik belediye, kentlerde oluşan kurumsal ve tekelci olan rantları parçalayarak bunları topluma aktarabilen, kentsel tüketimin, sağlıklı, ucuz ve aracısız olarak yapılmasını sağlayan, kaynak yaratma olanağını geliştiren, tüketiciyi koruyucu, kaynak yaratıcı ve üretici belediyedir.

1.2.Sosyal Belediyecilikte Temel Fonksiyonlar

Sosyal belediyecilik ve sosyal belediyecilik ile ilişkili kavramların tanımlardan yola çıkılarak sosyal belediyeciliğin temel fonksiyonları bunlardır; sosyal kontrolü sağlama ve rehabilite, gözleme ve yardımcı olma şeklindedir.

Sosyalleşme olgusu insan varlığı süreci boyunca devam süreklilik anlayışı olarak ifade edilir. Sosyalleşme, kişinin okul, aile gibi içerisinde yer aldığı çevreyle birlikte yaşadığı ortamda diğer bireylerle uyum içerisinde yaşamayı ve kendisinden beklenen bir şekilde davranmayı öğrenme sürecini tümü olarak ifade edilmektedir.

Sosyal rehabilitasyon ise kişinin sosyal açıdan iyileşmesini sağlamaktadır. Bireyin sosyal özelliklerini ve yeteneklerini geliştirerek aile ve toplumsal yaşama hazırlamak, bireyin sosyal ve ruhsal açıdan kaynaklanan sorunlarını çözmek, bireye yaşam standartlarını geliştirmeye ve sağlıklı bir şekilde sürdürmesini sağlamak için çeşitli hizmetler barındırmaktadır.

(Karataşoğlu, 2009:28).

Belediyeler bu bağlamda bireyin toplumsal düzenini ve devamlılığını sağlamak adına isteklerine göre projeler geliştirmektedir. Sosyalleştirme uyum sağlamak adına belediyelerin halk meclisleri, meslek edindirme kursları, spor faaliyetleri, mahalle kütüphaneleri ve eğitim kursları gerçekleştirilmektedir.

Belediyeler akıl sorunu olan bireyleri, bulunmuş ve bırakılmış çocukları, afete ve kazaya uğrayanları, sokakta bayılanları koruyup gözetmekle, olağanüstü veya zorunlu hallerde felaketzedelere, yoksullara, işte çalışmayıp bakacak kimsesi olmayanlara karşılıksız yardımda bulunma gibi çalışmalar yürütmektedirler. Karşılıksız yardım gözetme ve yönlendirilmiştir.

Belediyeler mahallerindeki muhtaç insanların bilgilerine ulaşabilmekte ve sosyo-ekonomik durumlarından haberdar olabilmektir. Bu durum da yardım etme ve gözetme ilkesine dayanarak gerçekleştirmektedir. Belediyeler hizmet ulaştırmada yerel yönetim önemli bir kolunu oluşturmakta dolayısıyla yardımcı olma belediyeciliğin temel fonksiyonları içinde yer almaktadır.

1.3. Sosyal Belediyecilik Anlayışı İle İlgili Sorunlar

Sosyal belediyecilik çalışmaları sosyal adaleti sağlarken yerel halkın sosyal huzurunu da geliştirmeye destek olmaktadır. Ancak sosyal belediyecilik hizmetleri uygulanırken farklı sorunlarla karşılaşmaktadır. Sosyal belediyecilik sorunu olarak karşımıza çıkan sorunlar aslında temelin belediyeciliğin sorunlarına dayanmaktadır. Bu sorunlar şu şekilde sıralanabilir; belediye gelir kaynakların yetersizliği, merkezi yönetim ile belediye arasındaki uyum sorunu, sosyal belediyecilik kavram karmaşası, yöneticilerin sorunlu davranışları, veri kaydetmede yaşanan sıkıntılar, hizmetlerin halka arzında uzman personel yetersizliği, hizmetlerin sunumunda sabit standart olmaması, sosyal belediyeciliğin istismarı, devamlılık sağlayamama ve kurumsal kimliğe sahip olamama, katılım ve paylaşım yetersizliğidir.

1.3.1.Belediyelerin Gelir Kaynaklarının Yetmemesi

Kendi zaruri harcamalarını karşılamakta zorlanan belediyeler sosyal harcamalara bütçe ayıramamakta ve bu durum projelerin devam ettirilmemesine ya da yeni projelerin gerçekleşmemesine neden olmaktadır. Belediyeler sosyal risk ve sorunları önlerse ve sunulan uygulamalardan tüm avantajı olmayan grupların yararlanabilmesi ve başarılı sosyal belediyecilik projeleri için belediyelerin yeterli kaynağa ulaşması gerektiği açıkça görülmektedir. Belediyeler, yeterli kaynaklara eriştiğinde yoksulluğu azaltmada dar ve sıkıntılı bir rol yerine geniş ve kapsayıcı bir rol üstleneceklerdir.

1.3.2.Merkezi Yönetim ile Belediyeler Arasındaki Uyum Sorunu

Merkezi yönetim kamusal hizmetleri ile yerel düzeyde belediyeler birlikte yerine getirmeye eşgüdüm hareket edilmektedir. Belediyeler ile merkezi yönetim arasında sosyal hizmet ve yardımların sunumlarında faaliyet ve görev çakışmalarının yanı sıra koordinasyon eksikliği de söz konusu olmakta ve beraberinde farklı sorunlara neden olmakta. Ayrıca sosyal içerikli hizmetleri sunumlarında iki idarenin bütçe hazırlama ve uygulama süreçlerinde koordineli bir şekilde hareket etmesi de oldukça önemlidir. Böylelikle yerel yönetimler ile Merkezi yönetimin hizmet sunumlarındaki çakışmaların önüne geçilecektir. Diğer yandan belediyeler, sosyal hizmet ve sosyal yardımlar sunan çeşitli kuruluşlarla ortak hareket ederek kaynaklarına daha etkin bir şekilde kullanabilirler.

1.3.3. Sosyal Belediyeciliğin Kavram Karmaşası

Belediyecilik anlayışı fiziki, kültürel ve sosyal boyutları ile bütüncül bir anlayış olarak algılanamamaktadır. Diğer bir sorun ise belediyecilik anlayışında sosyal belediyeciliğin ulaşılması istenen ileri bir aşama olarak kabul görmesi sorunudur. Bazı belediyelerde kendilerini sosyal politika aracı olarak görmeyip bu uygulamaları merkezi idarenin görevi olarak gördükleri için gerçekleştirdikleri hizmetleri dezavantajlı gruplara lütuf olarak değerlendirebilmektedirler.

Bu yaklaşımla sosyal belediyecilik hizmetlerinin beklentiler ve siyasi amaçlardan uzak tutularak anayasal hakların teslim edilmesi şeklinde görülmesini sağlayabilmek oldukça önemlidir.

Uygulama ve anlam daraltılmasıyla ihtiyacı olanlara yardım yapma olarak algılanıp bunun öyle olması gerektiğini resmileştiren sosyal belediyecilik anlayışı var olmaktadır. Sosyal belediyeciliğe çok fazla anlam yüklemek ya da görevini sınırlandırmak doğru olmayacaktır. Belediyecilik anlayışında sosyal belediyecilik ulaşılması gereken bir düzey olarak değil sosyal devletin yerele yansıyan uygulamaları olarak görülmeli ve bu doğrultuda hareket edilmelidir.

1.3.4.Yöneticilerin Sorunlu Davranışları

Sosyal belediyeciliğin geleceği ve sürekliliği için büyük önem taşıyan etkenlerden biri belediye yönetimlerinde değişen yöneticilerin davranışlardır. Belediye başkanların sosyal belediyecilik adı altındaki uygulamalara kişisel bakış açıları da kazandırmıştır. Sosyal belediyeciliği geleceğini belirleme de değişik bakış açıları etkili olmuştur. Sosyal belediyecilik uygulamalarında yöneticilerin davranışları tutumları etkili olmuştur (Çöpoğlu, 2014: 71).

Yöneticilerin negatif yaklaşımları, içerik konusundaki tutarsız davranışları ve bilinçsizliği sosyal belediyeçilik görevlerini zorlaştırmakta ve olumsuz etkilemektedir. Yerel yöneticilerin bilinç ve bilgi düzeylerini merkezi yönetimin öncülüğünde eğitim çalışmaları yapılması sosyal belediyeçilik alanındaki çalışmalara büyük katkı sağlayacak ve geliştirecektir. Uygulama alanlarında daha verim etkinlik kazandıracaktır.

1.3.5.Verit Kaydetmede Yaşanan Sıkıntılar

Sosyal belediyeçilik anlayışında verilerin yetersiz olması hem yürütölen çalışmanın devamlılığını ve bilgi edinilmesi yürütölmelerini olumsuz etkilemektedir. Nesnel verilerin toplanmasına yardımcı bilgilerin kamuoyu ile paylaşılması hem de başarıya ulaşmasına katkı sağlayacak akademik faaliyet gereklidir. Sosyal belediyeçilikte veri yetersizliği sadece sosyal hizmet ve sosyal yardım alanlarıyla kalmamıştır. Sosyal belediyeçilik uygulamaları yetersiz veri olmadan uygulamaları değeriendirilmek sınırlı olmuştur.

Belediye sınırları içerisinde yaşayan insanların gelir düzeyleri, sağlık durumu, yaş, eğitim bilgileri gibi bilgilerden oluşan kentsel doku haritasının çıkarılması belediyenin çeşitli yatırımları için yol gösterici olmasının yanı sıra gerçek ihtiyaç sahiplerinin bulunmasında da büyük bir önem taşımaktadır. Bu çalışmalar hem merkezi yönetim hem de yerel yönetimler tarafından da gerçekleştirilmektedir. Çalışmaların sadece merkezi yönetim tarafından toplanması, yerel yönetimlere bilgi paylaşımında bulunulmaması hizmetten yararlanacakların tespitinde zaman kaybına yol açmakta ve hizmette hızlı erişimin önünde engel oluşturmaktadır(Pektaş, 2010: 17).

Sosyal belediyeçilikte veri yetersizliği sadece sosyal hizmet ve sosyal yardım alanlarıyla sınırlı değildir. Sosyal belediyeçilik uygulamalarının öncesinde yeterli bir şekilde veri olmadan uygulamalara başlanılıp nadirde olsa değeriendirilmekte ve süreç bu şekilde devam etmektedir. Yani sosyal belediyeçiliğin faaliyetleri ölçölememektedir. Sunulan hizmetlerden sonra değeriendirilmeden yeni bir hizmete geçilmesi, üretilen hizmetlerin sorunları ve eksikliklerini görmeyi engelleyip daha iyiye ulaşma yolunu kapatmaktadır (Çöpöğlü,2014: 71).

1.3.6.Hizmetlerin Halka Arzında Uzman Personel Yetersizliği

Hizmet sunumunda uzman personel yetersizliği sosyal belediyeçiliğin en büyük sorunlarından olmuştur. Faaliyetlerin planlaması, uygulanması ve değerlendirilmesinde nitelikli personel bulunması belediyeler için büyük önem taşımakta ve uzman personel bulma konusunda zorlanmaktadır. Belediyelerin bazı personelleri yeterli bilgi ve donanıma sahip değillerdir.

Bu nedenle sosyal belediyeçilik nitelik ve uzman personelle daha ihtiyaç duyulmuştur. Özellikle sosyal yardım ve hizmet alanlarında ihtiyaç görölmüştür. Nitelikli personel tarafından yapılmayan hizmetler hedeflere ulaşılmamış zaman kaybına ve maddi kayba neden olmuştur. Belediyeler çalışmak isteyen donanımlı personelin belediye de çalışmayı tercih etmesi için donanımlı uzman personeli ücret imkânlar bakımında memnun etmesi gerekmektedir. Personeline yönelik hizmet içi eğitim düzenlemelidir. Sosyal belediyeçilik hizmetlerinde etki ve verimliliği artırmak için çalışılmalıdır. Yerel yönetimler de yönetim bilgi faaliyetlerini arttırmak çalışan personeli niteliğini kalitesini ve hızını etkileyecektir.

1.3.7.Hizmetlerin Sunumunda Sabit Standart Olmaması

Sosyal belediyeçilik uygulamalarında belirli bir standart olmadığı için belediyeler tarafından uygulanan hizmetin diğer belediyelerce uygulamadığı görölmektedir. Belediyeden belediye farklılık göstermektedir. Belediye tarafından yürütölen projeler standart yokluğuna bağlı olarak belediyeler arasında farklılığa neden olmuştur. Bu durum belediyelerin hizmet sunumunda standartları belediye başkanına bağlı olarak oluşturmasına sebep olmuştur. Belediyeçilik hizmetlerinin bazılarında belirli standartlar bulunmaktadır.

Sosyal belediyeçilik standartlar uygulamalar bulunmaktadır. Zorunlu hizmetler sonra yapılacak olarak görölen faaliyetlerdir. Hizmetlerin sunumda oluşturan standartlar hizmetlerin verimliliği ve sürekliliğine katkı sağlayacaktır.

1.3.8.Sosyal Belediyeciliğin İstismarı

Sosyal politikalar sosyal belediyecilik alanındaki faktörlerin amaçları dışın kullanmak olarak ifade edilir. Ayrımcılık, reklam ve istismar bazı kötü uygulama neden olmakta sosyal yardım ve hizmetler istedikleri doğrultuda yapılmaktadır. Farklı bir istismar da hizmet sunumunda partizanlığa ve ayrımcılığa neden olmuştur. (Seyyar 2008: 39).

Hizmetlerin gereklilik ve şeffaflık ilkelerinden uzaklaşmaması için sosyal yardım ve hizmetlerin standartların net ve açık olması gerekir bu konuda görülen eksiklikler ile etkin denetimin yapılması gereklidir.

1.3.9. Devamlılık Sağlayamama ve Kurumsal Kimliğe Sahip Olamama

Sosyal belediyecilik uygulamaları sürekli olarak görülmemiştir. Hedefe ulaşınca tek kullanımlık olarak görülmüştür. Sosyal belediyeciliğin sürdürülebilir kurumsallaşma temel nedeni belediye yönetimin tutumu olarak ifade edilir. Kendi önce başlanılan ya da farklı belediye tarafından yapılan faaliyetleri benimseyip devam ettirmemesi bu durum hem kurumsal olamama hem de sürdürülebilir açısından olumsuzdur. Faaliyet belediye başkanları görev yaptığı dönemle sınırlı kalmaktadır(Çöpoğlu, 2014:242).

Sosyal belediyecilik anlayışının süreklilik konusunda tek sunumlu ve kısa vadeli hizmetler olarak kalmıştır. Sunduğu hizmetlerin uzun ömürlü ve sürdürülebilir olabilmesi için sivil örgütlerin içinde yer alması gereklidir. Belediyelerin uygulayacağı sosyal projeler iş birliği çerçevesinde gerçekleştirilmesiyle hizmetlerin hem daha geniş çaplı ulaşılabilmesi hem de sürdürülebilir ve kurumsallaşabilmesine destek olacaktır (Çöpoğlu, 2014:243).

1.3.10.Katılım ve Paylaşım Yetersizliği

Katılım ve paydaş yetersizliği halkın sosyal belediyecilik ile politika belirlenmesinde değerlendirilmesi ve uygulanmasında kent halkının yönetim yeterli değildir. Halkın belediyenin çeşitli platformlarda belediye meclis üyelerine ve başkana doğrudan iletişim kurma fırsatı hep var olmuştur.

Yerel yönetimler hizmet noktası olarak sınırlı kalmıştır. Halkın ihtiyaçları ve istedikleri doğrultusunda sosyal belediyecilik faaliyetleri yerel halkın katılımı ile gerçekleştirilmelidir.

Sosyal belediyecilik yerel halkın katılım araçlarının işlevsel hale getirmek için yeniliklere teknolojiyen yararlanması gereklidir. Belediyenin kendi internet sayfalarında planladıkları projeleri ve uyguladıkları projeleri yaptıkları hizmetler hakkında bilgi vermesi katılım sağlanmasını hedeflenmesi gerekir (Şengün ve Akman 2020:31).

2. TÜRKİYE’DE BİR YEREL YÖNETİM BİRİMİ OLARAK BELEDİYE VE SOSYAL BELEDİYECİLİK

Bir yerel yönetim birimi olarak belediyelerden bahsetmeden önceden belediyelerin tarihsel sürecinde bahsetmek gerekir. Osmanlı devletinde çağdaş belediyeciliğin oluşmasına yönelik çabalar, Tanzimat Fermanı’ndan sonra ortaya çıkmıştır. Bu çabalar sonucu oluşan belediyecilik anlayışı Osmanlıda öteden beri var olan bir geleneğin sonucudur. Osmanlı devletinde belirli kurum ve kuruluşlar vasıtasıyla yerel hizmetler vuku bulmaya çalışılmıştır.

On dokuzuncu yüzyıla kadar Osmanlı Devletinin Anadolu ve daha doğusundaki vilayetlerinde gelenekten beslenen idari yapı kabul görmeye devam etmiş, Osmanlı şehirlerindeki yöneticiler hükümdar adına yönetimde varlıklarını sürdürmüştür. Bu durumun sonucunda belediye ve mülki idare birbirinin içinde harmanlanarak, belediyenin sunduğu hizmetler şehirlerde yaşayanlar ve resmi görevlilerin beraber hareket etmesiyle gerçekleşmiştir. Yapılan bu işbirliği sonucunda asıl amaç, vilayetlerin başında yürütücü olarak bulunan kadı vasıtasıyla belediye hizmetlerini yerine getirmekten farklı bir amaçla, yapılan hizmetleri halk vasıtasıyla gerçekleştirip halkı söz konusu hizmetlerin gerçekleşmesi için örgütlemektir.

Tanzimat Fermanının ilanından önce belediyeler “kadı” vasıtasıyla temsil edilmekte ve yönetilmekteydi. Kadı adli, idari yetkilerin yanı sıra belediye yetkilerine sahipti ve hükümdar tarafından atamayla göreve başlamakta idi. Kadı, şehirlerde idari işleğin çoğuna hâkimdi. Kadılar şehrin yargı, asayişten sorumlu amir ve vakıfların denetleyicisi, zabıta hizmetlerinin amiriydi. Kadının ikamet ettiği konak, mahkeme olmanın yanında şehrin yönetim merkezi olma niteliğinde kullanılırdı.

Kadının bahsi geçen bu görevleri tek başına gerçekleştirmesi olanaklar dâhilinde değildi. Kentlerin belirli noktalarında kadının vekili konumunda bulunan “Ayak Naibi” olarak adlandırılan kadı adına onun narhın uygulanmasını gözetmek, mahallin davalarına ilk merci olarak bakmak ve bunların yanı sıra esnafın denetlenmesiyle görevli olan bu kişiler; Galata, Eyüp, Üsküdar’da olmak üzere 4 kadı bulunan İstanbul’da 40 “ayak naibliği” vardı.

Mahallerde ise kadının temsilini mahalle imamaları gerçekleştirmekteydi. Kadının belediye işlerinin sorumluluklarını kullanırken yanında “muhtesib” adı verilen bir yardımcısı vardı. Belediyelerde zabıta müdürüne denk gelen muhtesib, esnafın denetlenmesinden narhın hesaplanmasına, temizliğin kontrolünden belediye müeyyidelerin uygulanmasına kadar geniş bir hizmet yelpazesinde kadıya yardımcı olmakta idi.

Ancak belediye hizmetlerinde bazı yetersizlikler yaşanmaktaydı. Bu sebeple bazı hizmetler vakıflar, loncalar, mesleki grupları ve halkla beraber işbirliği içerisinde gerçekleştirilmiştir.

Tanzimat’ın ilanından sonra, Osmanlı Devleti’nin batı ülkeleriyle etkileşimi çoğalmış ve bu ülkelerde yaşayan aydınlar yurtlarına geldiklerinde, batılı ülkelerde gördükleri belediye hizmetlerin yaşadıkları şehirlerde uygulanmasını ve belediye teşkilatlanmasının İstanbul’da da kurulmasını teklif etmişlerdir. Bu arada II. Mahmut döneminde, yeniçerilerin kaldırılması ile birlikte kadı denetleme unsuru ve gerçekleştirme etkisini kaybetmiştir. Bu durumda oluşan açığı kapatmak için hizmetlerin denetimini sağlamanın yanı sıra vergileri tahsil etmek için 1826 yılında İstanbul’da “İhtisab Nezareti”, eyaletlerde ise “İhtisab Müdürlükleri” kurulmuştur. 1836 yılında vakıf işlerinin takibi için “Evkaf Nazırlığı” kurulmuş ve kadılar vakıf işlerinden el çektilirip sadece yargıç olarak kalmışlardır. Fakat, 1839 yılından hemen sonra İhtisab Nezareti’nin beledinin uygulama alanında önemini yitirmesi ve 1854 yılında Kırım Savaşı’nın başlaması ile savaş ortamında belediye hizmetlerindeki yetersiz ve etkinsizlik daha hissedilir bir şekil almıştır.

Söz konusu aydınların baskısı ve içinde bulunulan ortamın etkisiyle beraber, belediye hizmetlerinde yaşanan çok seslilik ve kaosun sonuçlarını ortadan kaldırmak amacıyla yasal olarak ilk belediye idaresi 16 Ağustos 1854 tarihli bir tebliğ ile İstanbul’da kurulmuştur. “İstanbul Şehremaneti” ismi verilen belediyenin başında “atama” ile göreve getirilen bir “Şehremini” bulunmaktaydı. Şehremini olarak adlandırılan belediye başkanının yanında istişare ve karar organı olan, 12 üyeden oluşan ve “atamayla” göreve gelen “Şehir Meclisi” vardır. Bahsi geçen tebliğ “İhtisab Nezareti”ni de yok etmiştir.

Şehremanetine, zorunlu ihtiyaç maddelerinin rahatlıkla sağlanması ve teminini takip etmek, narh tespiti ve kontrolü, yol yapımı, kaldırım yapımı ve onarımı, şehrin temizlik işlerinin yürütülmesi, Pazar ve esnaf kontrolünün yanı sıra fiyat, kalite, tartı denetimi daha önce İhtisab Nezareti tarafından toplanan devlete ait vergiler ve resim toplayıp maliyeye teslim etmek gibi şehir yönetimine özgü görevler verilmiştir.

1855-1876 yılları arasında yirmi yıl süresince dokuz Şehremini değiştirilmiştir. Şehremaneti sisteminin işleme şeklinin başarısızlığı üzerine yeni önlemlerin alınması lüzumlu görünmüş ve 9 Mayıs 1855 tarihinde “İntizam-ı Şehir Komisyonu” kurulmuştur. İntizam-ı Şehir Komisyonu’nun vazifesi, oluşturulacak belediye yönetiminin işleyişi ve uygulanması hakkında önerilerde bulunmak ve kuruluş planını oluşturmaktır. İntizam-ı Şehir Komisyonu 1857 yılında dağılmadan önce İstanbul’a yönelik yapılması, uygulanması gerekenleri bir liste halinde çıkarmıştır. Bu listeye göre sokakların temizliği sağlanmalı, kaldırım ve kanalizasyonlar yapılmalı, meydanlar-caddeler ve yollar genişletilmelidir. Komisyon “Nizamname-yi Umumi” yi oluşturarak oluşturulacak belediye idaresi için bir eylem planı önermişti. Padişah tarafından onaylanan söz konusu Nizamname, Aralık 1857 yılında yürürlüğe girmiştir. Nizamname, İstanbul’un parçalanarak 14 daireye ayrılmasını ve her birinde ayrı bir belediye dairesi kurulması öngörür. Bu dairelerin tümünde aynı anda belediye kurulmasına olanak olmadığı için sadece Galata ve Beyoğlu’nda 1858 yılında “Altıncı Daire-i Belediye “ adı altında fiilen ilk belediye kurulmuştur. İlk kez Osmanlı İmparatorluğunda sadece İstanbul’da bir belediye oluşmakta ve kuruma o tarihe kadar hiçbir kurum ve kuruluşa tanınmayan imtiyazlar verilmiştir.

6 Ekim 1869’da İstanbul Belediye İdaresi Nizamnamesi (Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi) yürürlüğe girmesiyle belediye örgütünün bütün İstanbul’a yaygınlaşması kararlaştırılmıştır. İstanbul’da şehrin 14 belediye dairesine ayrılmasına ve Şehremaneti’nin yeniden kurulması tekrar gündeme gelmiştir.

Şehremaneti düzenlemelerle belediye dairelerinin üstünde olacak ve Şehremini, Şehremaneti Meclisi ve Cemiyet-i Umumiye olmak üzere üç birimden oluşacaktır. Şehremini ve Şehremaneti Meclisi üyeleri atama ile görevlerinin başına gelirken, Cemiyet-i Umumiye ise Şehremini başkanlığında belediye dairelerinin reisleri ile bu dairelerin üyeleri içinden seçecekleri üç kişiden oluşacaktır.

Belediye örgütünün yaygınlaşması konusunda başarı ne yazık ki sağlanamamış ve on dört daireden sadece bir kısmı oluşturulup, aktifleştirilmiştir. 1868 yılında kabul edilen talimatname ile İstanbul dışında da belediye kurulması öngörülmüş ve 1870 Vilayet Nizamnamesi ile bu öngörü teyit edilmişti. 1876 Anayasası'nın 112. Maddesi İstanbul ve İstanbul dışında oluşturulacak belediyelerin meclislerinin seçimle başa gelmesini ve kuruluş, görev ve üyelerinin seçim yöntemlerinin özel kanun ile belirlenmesini öngörülmüştür.

Bununla birlikte Danıştay, İstanbul için “Dersaadet Belediye Kanun Tasarısı” ve İstanbul dışındaki kalan kentler için “Vilayet Belediye Kanunu” olmak üzere iki ayrı kanun tasarısı üzerine çalışılıp, hazırlanmıştır. Dersaadet Belediye Kanunu’nda, İstanbul belediye örgütü yine Şehremaneti ile belediye daireleri üzerine inşa edilmiş ve daire sayısı 20’ye çıkmıştır. 1912 yılında bu kanunun yerine “Dersaadet Teşkilatı Belediyesi Hakkında Kanunu Muvakkat” almıştır. Belediye şubesi kurulmuş ve Şehremaneti Meclisi yerine “Encümen”i öngörmüştür. Bu sistem 1930 tarihli 1580 sayılı Belediye Kanunu’na kadar devam etmiştir. İstanbul’un dışındaki her kent ve kasabada bir belediye kurulmasını talep eden “Vilayet Belediye Kanunu” ise, her bir belediye için “Reis”, “Belediye Meclisi” ve “Cemiyeti Belediye” olmak üzere üç ayrı başlığa hakim olarak planlanmıştır. Belediye meclis üyeleri halk tarafından seçilecek, belediye reisi, meclis üyeleri tarafından atanacak ve Cemiyeti Belediye ise, o günkü idari örgütlenmede bulunan mahalli idare meclisi ile belediye meclisinin birleşiminden meydana gelecekti. Bahsi geçen Kanun’a göre nüfusu 40.000’in üzerinde olan yerlere belediye şubeleri kurulabilecekti. 1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanunu’na kadar taşradaki belediye organik kanunu olma özelliği devam ettirmiştir. 1930 yılında kabul edilen “1580 sayılı Belediye Kanunu”, belediyelerin kendilerine ait kanunu olma özelliğini elde etmesine sebep olmuştur.. 1580 sayılı Belediye Kanunu, 3.07.2005 tarihinde kabul edilen ve 13.07.2005 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “5393 sayılı Belediye Kanunu”na kadar varlığını devam ettirmiştir.

Belediye ilişkin konularda önemli değişiklikler 1580 sayılı Kanun’da yapılmıştır. 1984 yılında kabul edilen 3030 sayılı Kanun ile Türkiye’de normal belediyelerin yanında “Büyükşehir Belediyesi ve İlçe Belediyeleri” sistemi kurulmuştur.

02.02.1981 tarihinde “2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun” ve 26.05.1981 tarihinde “2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu “ kabul edilmiştir. 1983 seçimlerinden sonra ademi merkeziyet ilkesi benimsenmiş, metropoliten alan uygulamasına ilişkin önemli adımlar atılmış ve “3194 sayılı İmar Kanunu” kabul edilmiştir. 59. Hükümet tarafından gerçekleştirilen ve 3.07.2005 tarihinde kabul edilen “5393 sayılı Belediye Kanunu” dur.

2.1. 5393 Sayılı Kanuna Göre Belediyeler

Büyükşehir belediyeleri dışında kalan belediyeler 5393 sayılı Belediye Kanunu’na tabidir. Ülkemizde beş tür belediye olduğu söylenebilir. Bunlar, büyükşehir belediyesi, il belediyeleri, büyükşehir bünyesindeki ilçe belediyeleri, ilçe belediyeleri, ilçe belediyeleri ve belde belediyeleri. 12 Kasım 2012 tarihinde kabul edilen ve 6360 sayılı kısaca “Yeni Büyükşehir Kanunu” denilen yasal düzenleme ile nüfusları 2000’nin altına düşen 559 belediyenin hükmi tüzel kişiliği ilk mahalli idare seçimlerinde sona erecektir. 30 ilde kurulmuş olan Büyükşehir belediyeleri kapsamındaki belde belediyeleri de ortadan kalkmaktadır. Böylelikle belediye sayısında bir hayli düşüş olmuştur.

2014 yılı Aralık ayı itibarıyla belediye sayılarımız şöyledir.

-Büyükşehir Belediyeleri: 30

-İl Belediyeleri: 51

-Büyükşehir İlçe Belediyeleri: 519

-İlçe Belediyeleri: 400

-Belde Belediyeleri: 1397

Büyükşehir belediyeleri kuruluş kanunu olan 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile değişiklik ve ilaveler getiren 6360 sayılı kanunda yer almayan bir takım konularda 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun hükümlerine tabidir.

5393 sayılı Belediye Kanunu, altı kısmında, 87 madde ve 5 geçici maddeden oluşmaktadır. Kanun’un birinci kısmında (madde 1-16) genel hükümler, ikinci kısmında (madde 17-47) belediyenin organları, üçüncü kısmında (madde 48-53) belediye teşkilatı, dördüncü kısmında (madde 54-58) belediye denetimi, beşinci kısmında (madde 59-72) mali hükümler, son olarak altıncı kısmında (madde 73-87) çeşitli ve son hükümler bulunmaktadır.

İlk maddede Kanun'un amacı; "belediyenin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir" ifadesiyle açıklanmaktadır. 5393 sayılı Kanun'un 3. Maddesinde belediye tanımlanmaktadır. Buna göre belediye "Belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir."

2.2 Belediyenin Kuruluşu, Görev Yetki ve Sorumluluklar

Belediyeler şehir veya beldelerin belediye sınırları dâhilinde yerel hizmetlerini görmek üzere kurulmuşlardır. En önemli yerel yönetim birimi olan belediye, nüfusu 5.000'den fazla olan yerleşim birimleri ile nüfusu ne kadar olursa olsun tüm il ve ilçelerde kurulur.

İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunlu iken, nüfusu 5.000'den fazla olan beldelerde kurulabilmesi belli bir prosedüre bağlıdır. Bunun için bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülki idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildirimi üzerine, mahalli seçim kurulları, on beş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir. Danıştay'ın görüşü alınarak müşterek kararname ile o yerde belediye kurulur.

Yeni iskân nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5.000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararnameyle belediye kurulabilir.

Belediye olduktan sonra zamanla nüfusu 2.000'in altına düşen belediyeler, Danıştay'ın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararname ile tekrar köye dönüştürülür.

Kuruluş, statü ve işleyişine göre halen Türkiye'de çeşitli belediyeler mevcut olmakla birlikte, başlıca iki tür belediye söz konusudur. Bunlar; 5393 sayılı belediye kanununa göre kurulan belediyeler ve 5216 sayılı büyükşehir belediyesi kanununa göre kurulan büyükşehir belediyeleridir.

Belediyeler de İl Özel İdareleri gibi bayındırlık, sosyal, koruyucu ve düzenleyici görevler yaptıkları gibi, çok önemli bir şekilde ulaştırma hizmeti görürler. Belediyenin görev, yetki ve sorumluluklar belediye kanunun 14-15. Maddelerinde düzenlenmiştir.

Belediye, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahalli müşterek nitelikteki her türlü görev ve hizmeti yapar, bunun için gerekli kararları alır ve uygular. Belediyenin yaptığı görev ve hizmetler üç alanda yoğunlaşır.

Yapmak zorunda olduğu ve ekonomik ve sosyal olarak sınıflandırılabilir görevler, eğitim kültür ve sağlık alanında gerektiğinde yerine getirebileceği hizmetler, diğer görev ve hizmetlerdir.

Belediye öncelikle ekonomik ve sosyal olarak sınıflandırılabilir şu alanlarda görev ve hizmet yapar.

- İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı.
- Çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık.
- Zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans
- Şehir içi trafik
- Defin ve mezarlık
- Ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar
- Konut
- Kültür ve sanat
- Turizm ve tanıtım
- Gençlik ve spor
- Sosyal hizmet ve yardım
- Evlendirme
- Meslek ve beceri kazandırma
- Ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi

Belediye ikinci olarak eğitim, kültür ve sağlık alanında şu görev ve sorumlulukları da gerektiğinde yerine getirebilir.

-Okul öncesi eğitim kurumları açabilir.

-Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyacını karşılayabilir.

-Sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir.

-Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir, bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir.

Son olarak belediye, burada sayılmayan ve kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna da verilmeyen diğer yerel görev ve hizmetleri yapar.

Belediye kanunun 15. Maddesinde düzenlenmiş olan belediyenin yetkiler ve imtiyazları şunlardır;

-Belde sakinlerinin yerel ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyette bulunmak.

-Kanunların belediyeye verdiği yetkiler dâhilinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.

-Gerçekten ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izinleri (ruhsat) vermek.

-Özel kanunların gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını tahsil etmek.

-Vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğalgaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakları tahsil etmek.

-İçme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak, atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak, kaynak sularını işletmek, bunlar için gerekli tesisleri kurmak.

-Toplu taşıma yapmak ve bunun için gerekli sistemleri kurmak.

-Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili işleri yapmak.

-Yerel ortak hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde taşınmaz malları alıp satmak.

-Borç ve bağış almak.

-Toptancı ve perakendeci halleri, otobüs terminali ve mezbaha gibi yerleri açmak ve işletmek.

-Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu uyuşmazlıkların, anlaşmayla tasfiyesine karar vermek.

-Gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.

-Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek.

-Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalara standartlar getirmek.

-Hafriyat toprağı ve moloz döküm alanları, sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama alanlarını, inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek ve bu alan ve yerler ile taşımalarda olası çevre kirliliğı için gerekli önlemleri almak.

2.3. Belediyenin Organları

Belediyenin organları belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

2.3.1 Belediye Meclisi

Gerekli yasal esas ve usullere göre seçimle gelen üyelerden oluşan belediye meclisi, belediyenin genel karar organıdır. Meclisinin görev ve yetkileri belediye kanunun 18. Maddesinde yer alır. Stratejik plan, yatırım ve çalışma programları ve belediye faaliyetleri ile personelin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek. Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek ve bütçe ile ilgili diğer işleri yapmak. Belediyenin imar planlarını görüşmek, onaylama ve il çevre düzeni planını kabul etmek. Borçlanmaya karar vermek.

Taşınmaz mal alım ve satımına karar vermek. Yasal olarak vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için ücretlendirme yapmak. Şartlı bağışları kabul etmek. Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beş bin TL'den fazla dava konusu olan belediye alacaklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek. Bütçe içi işletme ile Türk Ticaret Kanununa tabi ortaklıklar kurulmasına karar vermek.

Belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına karar vermek. Belediyeye ait işletmelerin özelleştirilmesine karar vermek. Meydan, cadde, sokak, park ve tesislere ad vermek. Mahalle kurulması ve kaldırılmasına karar vermek. Belediye imar programlarını görüşüp karara bağlamak. Bunlar belediye meclisinin kanundaki görevleridir.

2.3.2. Belediye Encümeni

Tüm belediyelerde belediye encümeninin başkanı belediye başkanıdır. Anacak encümen her belediyede aynı şekilde oluşmaz. Belediye kanuna göre kurulan belediyeleri, belediye encümeninin kuruluşu şekline göre 2 gruba ayırır.

İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, mal, hizmetler birimi amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden oluşur.

Diğer belediyelerde ise belediye encümeni, gene belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, mali hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden oluşur.

Belediye başkanının katılmadığı encümen toplantılarına, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi başkanlık eder. Gündemdeki konularla ilgili olarak ilgili birim amirleri, oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere belediye başkanı tarafından encümen toplantılarına çağrılabilir.

Belediye kanunun 34. Maddesinde belediye encümenin görev ve yetkileri belirlenmiştir. Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçeyi inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek. Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak. Bütçe ve harcamalarla ilgili çalışmalar yapmak. Kanunlarda yer alan cezaları vermek.

Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan uyuşmazlıkların tasfiyesine karar vermek. Taşınmaz mal satımına ilişkin meclis kararlarını uygulamak. Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek. Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.

2.3.3 Belediye Başkanı

Belediye Başkanı ilgili yasal usul ve esaslara göre yapılan seçimle göreve gelir. Belediye Başkanı, belediyenin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisi olarak, yürütme organıdır. Bu sıfatlarıyla belediye başkanı, görevi devam ettiği sürece siyasal partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz. Belediye Başkanının görev ve yetkileri belediye kanunun 38. Maddesinde şu şekilde sayılmıştır.

-Belediye yönetiminin en üst amiri olarak belediyeyi sevk ve idare etmek,

-Belediyeyi stratejik plana uygun olarak yönetmek, kurumsal stratejileri belirlemek, bu stratejilere uygun bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve değerlendirmek,

-Belediyeyi devlet dairelerinde ve törenlerde ve yargı yerlerinde temsil etmek.

-Belediye meclisi ve encümenine başkanlık etmek

-Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını yönetmek.

-Belediyenin gelir ve alacaklarını tahsil etmek.

-Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.

-Belediye meclisi ve encümeninin kararlarını uygulamak.

-Bütçeyi uygulamak.

-Belediye personelini atamak.

- Belediye ve bağılı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.
- Şartsız bağışları kabul etmek.
- Belde halkının huzuru, sağlığı ve mutluluğu için gerekli önlemleri almak.
- Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak ve özörlölölere yönelik hizmetleri yürötmek.
- Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya encömen kararını gerektirmeyen diğler görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

İzin, hastalık ya da görev nedeniyle işten uzak kalınması gereken durumlarda kendisine vekâlet etmek üzere, belediye başkanı meclis öyelerinden birini başkan vekili olarak belirler.

Herhangi bir nedenle (ölüm, istifa, görevden uzaklaştırma, tutuklama, vs.), belediye başkanlığının boşalması durumunda, vali belediye meclisinin 10 gün içinde toplanmasını sağlar. Meclis, birinci başkan vekilinin, onun bulunmaması durumunda ikinci başkan vekilinin, o da yoksa en yaşlı öyenin başkanlığında toplanır. Meclis farklı durumlarda farklı kararlar verir.

Belediye başkanlığı boşalmış ya da başkana seçim dönemini de aşacak biçimde kamu hizmetlerinden yasaklanma cezası verilmiş ise bir başkan seçer.

Başkan görevden uzaklaştırılmış, tutuklanmış, ya da seçim dönemini aşmayacak biçimde kamu hizmetinden yasaklanma cezası almışsa bir başkan vekili seçer.

Her iki durumda da, seçim meclis öyeleri arasından gizli oyla yapılır. İlk iki oylamada öye tam sayısı 2/3 çoğunluğu aranır. Üçöncü oylamada salt çoğunluk yeterlidir. Üçöncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, en çok oyu alan iki aday arasında dördöncü oylama yapılır. En çok oyu alan aday seçilmiş olur. Oyların eşit çıkması durumunda kura çekilir.

2.3.4. Belediye Çalışanları

Belediyeler, yasaların verdiği görevleri memur ve işçi konumunda bulunan bir kadroyla yürütmeye çalışılmaktadır. Belediye memurlarının konumu, hem aylıkları, hem de yönetim yönünden devlet memurları ile aynıdır. Belediyeler, özellikle ekonomik nitelikli hizmetlerini yürütmek üzere son yıllarda çok sayıda katma bütçeli yönetimler ve işletmeler kurmuş ve bu esneklikten yararlanmıştır. Oysa görevlilerin kadroları bakımından böyle bir esnekliğe sahip değildir. 657 sayılı Devlet Memurları Yasası, “Belediye hizmetlerinin gerektiği görevler için lüzumlu kadroların alınması” Bakanlar Kurulu’nun onayına bağlı tutmuştur. Belediyeler üzerindeki devlet denetim ve gözetiminin oldukça ağır bir biçimdedir. 5393 sayılı Belediye Yasası’nda bazı yeni kurallar yer almıştır.

Belediye örgütünün, norm kadroya uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri, zabıta (kolluk) birimlerinden oluşacağı belirtilmiştir. Bununla birlikte, beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme gizilgücü hesaba katılarak, norm kadro dizgesine uygun olarak gerektiğinde, sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve gereksinmelere göre başka birimlerin oluşturabileceği gösterilmiştir. Yeni birimlerin kurulması, kaldırılması ya da birleştirilmesi belediye meclisinin kararıyla yapılabilir.

Belediye yasasına göre, norm kadro ilkesini İçişler Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı birlikte belirler. Yasa, sözleşmeli personel çalıştırılmasına da olanak tanımaktadır.

2.3.5 Belediyenin Geliri, Giderleri ve Bütçesi

Belediyelerin de gelirleri genel bütçe ve vergilerinden ayrılan payalar, devlet yardımları ve kendi öz gelirlerinden oluşur. Belediyenin gelirler belediye kanunun 59. Maddesinde yer alır. Bunlar; kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları. Genele bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay. Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler. Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve benzeri şekillerde değerlendirilmesinden elde edilen gelirler. Belediye meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler. Faiz ve cezalardan elde edilen gelirler. Bağışlar. Her türlü girişim ve faaliyetlerin karşılığında sağlanacak gelirler. Diğer gelirler.

Belediyenin giderleri ise belediye kanunun 60. Maddesinde şöyle sayılmıştır. Belediye bina ve tesisleri ile araç ve malzemelerinin temini, yapımı, bakım ve onarım için yapılan giderler. Belediye personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, yolluk, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler. Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri. Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin tahsili için yapılacak giderler. Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler. Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri. Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler. Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ile sigorta giderleri. Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar. Dava takip ve icra giderleri. Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri. Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler.

Yurtiçi ve yurtdışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve proje giderleri. Sosyo-kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler.

Belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri. Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler. Şartlı bağışlarla ilgili yapılacak harcamalar. İmar düzenleme giderleri. Her türlü proje giderleri.

Belediye bütçesi belediye kanunun 61-67. Maddelerinde düzenlenmiştir. Belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak hazırlanan bütçe, belediyenin mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterir, gelirlerin toplanması ve harcamaların yapılmasına izin verir.

Bütçenin hazırlanması ve kabul şekli içinde şunlar söylenebilir; belediye başkanı tarafından hazırlanan bütçe tasarısı Eylül ayının birinci gününden önce belediye encümenine sunulur ve İçişleri Bakanlığına gönderilir. Bakanlık, belediye bütçe tahminlerini konsolide eder ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca merkezi yönetim bütçe tasarısına eklenmek üzere Eylül ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına bildirir.

Belediye Encümeni, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte Kasım ayının birinci gününden önce belediye meclisine sunar. Meclis bütçe tasarısını yılbaşından önce, aynen veya değiştirerek kabul eder. Ancak, meclis bütçe denkliliğini bozacak biçimde gider artırıcı ve gelir azaltıcı değişiklikler yapamaz. Kabul edilen bütçe, mali yılbaşından itibaren yürürlüğe girer.

2.3.6. Belediyelerle İlgili Bazı İlkeler

Yasa koyucu, kentlerde belediye hizmetlerinin ciddi bir biçimde aksamasına yol açılmaması amacıyla, böyle durumlarda halkın sağlık, huzur ve esenliğini güvence altına almak istemiştir. Böyle bir durumla karşılaşıldığında, İçişleri Bakanlığı'nın istemi üzerine, söz konusu aksaklık Sulh Hukuk yargıcı tarafından belirlenmekte ve Bakanlık, ilgili belediyenin başkanından, belli bir süre vererek, aksaklığın giderilmesini ister.

Aksama giderilmez ise, hizmetin yerine getirilmesi ilin valisinden istenir. Vali, bu görevi öncelikle belediyenin araç, gereç, personel ve kaynaklarıyla giderir. Bu yapılamadığı takdirde başka kurum ve kuruluşlarının olanakları da kullanılır. Hizmetin yerine getirilmesi için maliyetini vali İller Bankasına bildirir. Bu paraya belediyeye ilk ay ödenecek paydan keserek valiye gönderir

Yeni belediye yasası, belediyelerin, belediye meclisi kararlarıyla konut alanları, sanayi alanları, ticaret alanları, teknoloji parkları, kamu hizmeti alanları, rekreasyon alanları ve her türlü sosyal donatı alanları oluşturmak, eskiyen kent kesimlerini yeniden inşa ve restore etmek, kentin tarihi ve kültürel dokusu korumak veya deprem riskine karşı tedbirler almak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabileceklerini göstermiştir.

Belediyeler, düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı gereksinmesini karşılamak amacıyla, belediye ve komşu alanların sınırları içinde, imarlı ve altyapılı arsalar üretmek, konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, başka kamu kuruluşları ile bankalarla ortak projeler geliştirmek yetkisine de sahiptir.

Belediyelerimizin en çok tartışmaya yol açan karar ve işlemlerinden biri de, caddelere, sokaklara, meydanlara, parklara ve benzerlerine ad verilmesi, amblem ve şema gibi simgelerin belirlenmesidir. Bütün bu konularla ilgili kararlar, belediye meclisinin tam üye sayısının salt çoğunluğu ile alınması öngörölen kararlardır.

Belediye yasası, ölkenin büyük bir bölümünün doğal yıkım olaylarının doğurduğu risklerle karşı karşıya bulunduğunu göz önünde tutarak belediyelere, acil durum planlaması yapma görevini vermiştir.

2.3.7. Belediyelerde Denetim

Belediye yasası, belediyelerin denetimine ilişkin ve 5 maddeden oluşan ayrı bir bölüm içermektedir. Yasaya göre, belediyelerde oluşan denetimin amacı, işlem ve eylemlerde hataların işlenmesine engel olmak, çalışanların ve belediye örgütünün gelişmesine, yönetim ve denetim dizgelerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı bir duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla, hizmetlerin süreç ve sonuçlarını, yasalara, önceden belirlenmiş ereklere, başarıml ölçütlerine ve kalite ölçünlerine göre yansız bir biçimde çözümlemek, karşılaştırmak ve ölçmek, kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, varılan sonuçları ilgililere duyurmaktır.

Belediyelerde denetim, iç denetim ve dış denetim olmak üzere iki türölüdür. Denetimin, genel olarak iş ve işlemlerin tüzeye uygunluğunu, akçal yönden denetimini ve performans derecesinin denetlenmesini yapar. Belediye yasası, iç ve dış denetimin, 2003 tarihli 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Yasası kurallarına göre yapılacağını göstermiştir.

Bu türlü denetimler, belediyelerin akçal işlemleri dışında kalan işlemlerinin, tüzeye uygunluk ve yönetimin bütönlüğü açılarından İç işleri Bakanlığı'nca denetlenmelerine engel değildir. Belediyelere bağlı kuruluş ve işletmeler de aynı denetim kurallarına bağlıdırlar. Denetim sonuçları yalnız belediye meclisinin bilgisine sunulmakla kalmaz, kamuoyuna da açıklanır.

Denetim işlerine yardımcı olmak üzere, belediye başkanı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Denetim Yasası'nın 41. Maddesinin 4. Fıkrasında belirtilen biçimde, stratejik plana ve başarıml izlencesine göre yürütölen çalışmaları, gerçekleşme durumları, ereklere sapmaları, nedenlerini ve borçlanma durumunu da içeren bir çalışma yazanağı hazırlar.

Çalışma yazanağında, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediyenin ortaklıklarına ilişkin bilgilere ve değerlendirmelere de yer verilir.

Bu çalışma yazanağı her yıl Nisan ayı başında belediye başkanınca meclise sunulur ve kamuoyuna da açıklanır. Denetimle ilgili ayrıntılı uygulama kuralları, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Denetimi yasasında yer almaktadır. Yasada iç denetim, kamu yönetimlerinin akçal işlem ve eylemlerinin, tüm gelir, gider ve varlık ve yükümlülüklerinin amaca ve yasalara uygun bir biçimde gerçekleştirilmesi için uygulanan, akçal, harcama öncesi denetim ve harcama sonrası denetim çalışması olarak tanımlanmaktadır.

2.4. Türkiye’de Sosyal Belediyeciliğin Yasal Çerçesi

Sosyal belediyeciliğin yasal çerçevesini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 6360 sayılı Kanun oluşturmaktadır. Bu yasal düzenlemeler ile belediyelere farklı sorumluluklar yüklenmiş olup ve sorumluluklarında önemli bir artış olmuştur. Bu bağlamda yerel halkın sorunlarına yerinde ve daha hızlı çözüm üretilmesi, vatandaşın yönetime katılımı, daha verimli, etkin ve çözüm odaklı belediyecilik anlayışının uygulanması hedeflenmiştir. Belediyelerin kanunların verdiği sorumluluk ve görevleri yerine getirmesi, sosyal belediyecilik kapsamındaki uygulamaları yerine getirebilmesi için gerekli idari ve mali olanaklara sahip olması gereklidir.

2.4.1. 1982 Anayasasında Devlete Yüklenen Sosyal Görevler

1982 Anayasası’nda devlete yüklenen sosyal kültürel kapsamlı görevler şu şekildedir (Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası) :

-“Toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.” (Md.2)

-“... kişilerin ve toplumun refah, huzuru ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.” (Md. 5),

-“Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlanmasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.” (Md. 41),

-“Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. Devlet, maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımlar yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.” (Md. 42),

-“Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.”(Md. 49),

-“Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevdir.” (Md. 56),

-“Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözetten bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirler alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler.” (Md. 57).

-“Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.” (Md.58),

-“Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirler alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.” (Md. 59),

-“Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.” (Md. 60),

-“ Devlet harp ve vazife şahitlerinin dul ve yetimleriyle, malül ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlar. Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır. Yaşlılar. Devletçe l-korunur, Yaşlılara Devlet yardımı ve sağlanacak diğer haklar ve kolaylıklar kanunla düzenlenir.

Devlet, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü tedbiri alır. Bu amaçlarla gerekli teşkilat ve tesisleri kurar veya kudurur.” (Md. 61),

-“Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.” (Md. 63),

-“Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır.” (Md. 64),

-“Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir.” (Md. 65).

1982 Anayasası’nda yer alan bu düzenlemelerle devletin görev ve amaçlarında sosyal devlet anlayışı çerçevesinde hareket edilerek toplum içerisindeki tüm bireylere yönelik hizmetler sunulmaya çalışıldığı görülmektedir. Anayasada, ailenin devamının sağlanması, çocukların, gençlerin ve kadınların korunması, eğitim-öğrenim haklarının yanı sıra sanatsal ve kültürel faaliyetlerin korunması ile ilgili vurgular dikkat çekmektedir (Usta ve Alodalı, 2018a:528-529)

2.4.2 5393 Sayılı Belediye Kanununda Sosyal Belediyecilik

5393 sayılı Belediye Kanunu’nda belediyelerin mahalli ihtiyaçları karşılamak üzere kurulmuş mali ve idari özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmıştır. Kanunda belediyelere geniş yetkiler verilerek sosyal belediyecilik uygulamalarını zorunlu hale getirmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda sosyal belediyecilik uygulamalarına zemin oluşturabilecek hükümler şu şekildedir (5393 Sayılı Belediye Kanunu):

Büyükşehrin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, kütüphane, spor ve eğlence vb. gibi yerler yapmak veya yaptırmak, gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdi ve malzeme destekleri sağlamakla görevlidirler (Md.7/m),

-Gerektiğinde eğitim, sağlık ve kültür hizmetleri için tesisler yapmakla sorumludurlar (Md.7/n),

-Genç, çocuk, kadın, engelli ve yaşlılara yönelik olarak sosyal ve kültürel hizmetler sunmak, meslek liseleri, yüksekokullar, sivil toplum örgütleri ve kamu kuruluşlarıyla iş birliği yapmakla görevlidirler (Md.7/v).

Bu maddeler doğrultusunda meslek eğitim kursları açılarak toplum içinde herhangi bir işte çalışamayan ya da çalışır durumda olup meslek ya da sanat öğrenmek isteyen kişileri sosyal belediyeçiliğini temel amaçlarından biri olan sosyalleştirme çalışmaları amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda okumamış genç kızlar, işsiz gençler, ev hanımları, engelliler vb. kişiler bu türdeki programlara katılıp beceri ve sanat kazanabilirler. Bu kanunun ek 1. Maddesinde büyükşehir belediyelerinde engelliliklerle ilgili yönlendirme, danışmanlık, bilinçlendirme, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmeti vermek amacıyla vermek amacıyla engelli hizmet birimleri oluşturulmuştur.

2000' lerden itibaren başlayan köklü reform girişimi 2004 tarihli Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile belediye tanınan sosyal hizmet ve sosyal yardım alanlarında uygulamalarının artması için kapsamlı yetkiler tanınmıştır. Yerel düzeyde uygulanması gereken sosyal faaliyetlerin yerel yönetim birimleri tarafından hayata geçirilmesi amaçlanmıştır. Kanun vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanması ve sosyal alanlardaki sorunların çözülmesinde sorumluluk sahibi olarak belediyeleri görmüştür.

2.4.3 6360 Sayılı Kanun'da Sosyal Belediyeçilik

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanunun Hükmünde Kararnameler Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 2012 yılında Resmi Gazete de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kanun ile büyükşehirlerin ölçeklerine ilişkin düzenlemelere ek olarak siyasi, mali, kamusal ve idari hizmetlerin uygulanması yönünde de oldukça önemli değişiklikler meydana gelmiştir.

Kanunun getirdiği düzenlemeler ile başta 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu olmak üzere birçok yasada değişiklikler yaşanmıştır. Bu kanunun amacı il ölçeğinde bütünleşik kentsel bir yönetim anlayışının benimsenmesidir.

6360 sayılı kanunun sosyal içerikli getirdiği yenilikler şu şekildedir (6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair kanun) :

-5393 sayılı Kanun'da belirtilen çocuk ve kadınlar için açılması zorunlu olan konukevleri ; Büyükşehir belediyeleri nüfusu 100.000'i geçen yerlerde çocuklar ve kadınlar için konukevi açmakla yükümlü olmuş ve diğer belediyeler de hizmet öncelikleri ve mali durumların değerlendirerek konukevleri açabilirler şeklinde değiştirilmiştir (Md. 17),

-5393 sayılı Kanun'da belirtilen "...Gerektiğinde öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verebilir." Hükmü, "...Gerektiğinde, spor kulüplerine aynı ve nakdi yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir." Olarak düzenlenmiştir. (Md. 17),

5363 sayılı Kanun'un 75.Maddesinde belirtilen "Mahalli idareler ile kamu kurumu ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir" hükmü yerine "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir." (Md.19) şeklinde değiştirilmiştir.

Bu kanun ile büyükşehir belediyelerinin yetki, sorumluluk ve görevlerinin artması sosyal belediyeciliğin geliştirilmesi için önemli bir imkân sunmaktadır. Bu bağlamda büyükşehir belediyelerinin artan sorumlulukları doğrultusunda yeni sosyal projeler ortaya çıkmasına neden olmuştur.

2.5. Türkiye'de Sosyal Belediyecilik ve Tarihsel Gelişimi

Türkiye'de sosyal belediyecilik kavramı tarihsel olarak incelendiğinde, Osmanlı döneminde bugünkü anlamda bir sosyal belediyecilik anlayışından bahsetmek mümkün değildir. Fakat sosyal nitelikteki hizmet ve yardımların yürütüldüğü de gerçektir. Bu kapsamda Türkiye' de sosyal belediyecilik anlayışının tarihsel olarak gelişimi, Osmanlı dönemini de içerisine alan Cumhuriyet dönemi öncesi ve sonrası şeklinde ele alınarak dönemsel olarak incelenmiştir.

2.5.1 Cumhuriyet Dönemi Öncesi

Osmanlı tarih sahnesinde göz ardı edilemeyecek gönüllülük esasına dayalı olan sosyal hizmet kurumları, yollar, çeşmeler, köprüler, hastaneler, şifa evleri, su tesisleri, hanlar, hamamlar, konaklar, kervansaraylar, ibadethane ve imaret-haneler, kitaplıklar, medreseler günümüzdeki sosyal belediyeçilik anlayışının temel işlevlerini yürütmekten geri durmuyordu. Toplum içerisinde kazançları yüksek olan kimseler muhtaç durumdaki kişilere fitre, zekât, bağış, kurban ve adak adı altında çeşitli sosyal yardımlar yapıyordu (Negiz, 2012: 211). Osmanlı döneminde tüm bu belediye hizmetlerinin yürütülmesinde kadılar büyük öneme sahipti. Kadılık kurumunun haricinde lonca ve vakıflar sosyal yardım ve hizmetlerin sunulmasında büyük bir role sahip kurumlar olmuştur.

Osmanlı şehirlerindeki kadılar, yargının sağladığı otoriteyle, günümüzdeki belediye modelinin olmadığı zamanlardaki bir yapıda, yörenin temel yöneticisi olarak yerel hizmetlerin sağlanmasından sorumluydu.

Osmanlı Devleti'nde sosyal yardımları sağlayan diğer bir kurum da lonca adı verilen, meslek kuruluşları olmuştur. Lonca bünyesinde bulunan üyeler ve aileleri için hastalık, doğum, işsizlik ve iş kurma gibi çeşitli sosyal risklere karşı mali yardımlaşmaya dayanan avarız sandığı adında bir fonları bulunuyordu.

Üyelerden toplanan aidat ve çeşitli katkılarla toplanan paralarla muhtaçlara yardım, dul ve yetimlerin korunması, vefat eden yeler için cenaze masraflarının karşılanması, ortak vergiler konusunda dayanışma ve yardımlaşma ile esnafa sermayenin sağlanması ve loncanın bulunduğu yerlerdeki çeşitli hizmetlerin karşılanmasında bu sandık kullanılırdı (Oktay, 2008: 133).

"Çalışmaya gücü yeten ancak maddi desteğe ihtiyacı olanlara efrad-ı gayri-âmile (lonca teşkilatı içinde yer alan ve herhangi bir sebepten dolayı etkilenen birey) ve yaşlılık, sakatlık veya hastalık gibi nedenlerden dolayı çalışmayan efrad-ı gayri-amile (Lonca teşkilatı içinde bulunmayan fakat herhangi bir sebepten dolayı etkilenen kişi) adlar verilen kimselere sandıktan yardımlar yapılarak esnafın sosyal güvenliği sağlanması amaçlanmaktaydı (Sen, 2002:29-30).

Osmanlı Devleti'nde şehirlerdeki hizmetin yürütülmesinde kadıların yanında vakıfların da önemli rolü vardı. Direkt halkın kullanımında olana aşevi, hastane, sebil, okul, yurt gibi hizmetler geleneksel olarak vakıflar tarafından yürütülmekte ve bu belediye hizmetlerinin çoğu vakıf esasına göre yapılmaktaydı.

Vakıflardaki hayır sahiplerinin yaptıkları yardımlarla kandilciler tutularak yapılan yardımlarla yağ ve kandiller alınıp sokaklar aydınlatılıyordu. Fakirlerin ücretsiz olarak yıkandıkları hamamlar da bulunuyordu kaldırım, köprü, yol, hatta fakirlere şerbet bile dağıtılıyor ve bunlar vakıflar tarafından yapılıyordu. Umumi helalar ve sokakların temizlenmesi içinde vakıflar kurulmuştu mahallelerdeki bekçi ücretlerini ödenmesi hastanelerdeki insanların tedavisi ihtiyaç olduğu takdirde ücretsiz ilaç verilmesi, yoksullara, yolculuğa şehir dışından gelenlere sağlık hizmeti ve yiyecek yardımlarında bulunuluyordu. Tüm bu hizmet ve yardımların gerçekleştirilmesine vakıflar birçok görevliye maaş ödüyor diğer yandan da yüzlerce kişi hizmet götürüyordu. Böylelikle vakıflar aracılığıyla gelir dağılımındaki adaletsizlikler düşürülmeye çalışılırken yine aynı nedenle çıkabilecek sosyal patlamalarında kısmen önüne geçilmiş olunuyordu.

Osmanlı vakıflarından biri de Evkaf-ı Hümayun Nezareti ise şehirlerde bulunan kütüphaneleri yeniden teşkilatlandırmıştır. Okula giden çocukların ihtiyaçlarının karşılanmasında, kimsesizlerin cenazelerinin kaldırılmasında, hayvanların beslenmesi gibi alanlarda çalışmalar yapmıştır. Ayrıca yine bu vakıf tarafından yapılan desteklerle yoksulların korunması için maaş ödemesi yapılmıştır.

I. Abdülhamid döneminde de Hazine-i Maliye-i Celile-i tahsisatlar içerisinde olan muhtacın tertibinin ve bu tertiplerden ödenen muhtacın maaşının maddi açıdan zor durumda olan kişilere aktarılan önemli bir kayıt olduğu anlaşılmaktadır. Muhtacın maaşları Tanzimat Fermanı'ndan sonra hazine harcamaları içerisinde yer alarak II. Meşrutiyet dönemi ile birlikte kurala bağlanarak devam etmiştir (Özbek, 2000: 117-118).

Vakıflar, yalnızca sağlık, eğitim, ulaşım, yardım ve temizlik gibi toplumsal temel ihtiyaçları konu almamaktadır. Özelde ve genelde kişilerin toplumsal hayatta kaliteli bir yasama sahip olabilmeleri ve bu hayati sürdürebilme amaçlarını kapsayan özellikler taşımaktadır.

Yangın, deprem, sel, hastalık, borçluluk ve fakirlik gibi durumların giderilmesi, acizlerin doyurulması, giydirilmesi, tedavi ettirilmesi, iş kurmak isteyenlere sermayelerin bulunması, borçluların borçlarının ödenmesi vb. gibi kişilere yardım etmek için Avarız Vakıfları kurulmuştur. Avarız vakıfları, yardımlaşma ve toplumsal bütünlüğün Osmanlı toplumundaki sosyal hizmetlerin en güzel örneklerinden birini temsil etmektedir (Bayartan, 2008: 168).

Belediyenin yüklenmiş olduğu sosyal sorumluluklar Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi' ndeki ifadeyle " ...bizeban ve ama (dilsiz ve kör), bivaye (mahrum, nasipsiz) ve yetim çocukların terbiyesi, muhtacın ve fukura hastanelerinin tertibi, ise güce müktedir olmayan erba-ı ihtiyacın iaşesi (bakma, besleme) zımmında refre refre (azar azar) hastahane, gurebahane ve sanayi mektepleri teşkili ve bu tarik ile sual (dilenmek) mecburiyetinden erbab-ı ihtiyacın tahlisi (kurtarılmaları) hususları..." belediyenin sosyal görevleri arasında sayılmıştır. 1877 yılındaki Vilayet Belediye Nizamnamesi ile de aynı görevler tekrar edilmiştir (Ergin, 1995: 1614).

2.5.2 1923-1960 Arası Dönem: Yeniden Doğuş Dönemi

1580 sayılı Belediye Kanunu belediyelerin sorumluluk ve görevleri üzerine oldukça belirleyici bir etken olmuştur. Bu yasayla birlikte belediyelere kentsel hizmetlerden daha çok politikalara dayanan çeşitli türde görevler yüklenmiştir (Güleç, 2008: 49). 1930 yılında çıkarılan bu kanun ile belediyelere verilen sosyal belediyecilik görevleri şunlardır (1580 Sayılı Belediye Kanunu);

1946 yılına gelindiğinde İkinci Dünya Savaşı sonrasında Türkiye' de çok partili hayata geçişle mühim değişimler ortaya çıkmaya başlamıştır.

1950'li yıllarda ise Türkiye'de hızlanan kentleşme süreci ile şehirlerde nüfuslar artmış böylelikle belediyeler öncelikli olarak sosyal politikalardansa altyapı hizmetlerine vakit ayırmışlardır. Bu dönemde maddi yetersizlik, zaman yokluğu gibi sebeplerle birçok görev tamamlanamamıştır.

2.5.3 1970-1980 Arası Dönem: Toplumcu Belediyecilik Dönemi

1970'li yıllarla sosyal belediyeciliğin uygulamaları az da olsa kurumsallaşma ve yardımlaşmaya başlamıştır. Bu dönemde belediyeler kooperatifler, birlikler ve şirketler katılımları arttırarak sendika meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarına da yönetime dâhil ederek yeni olan belediyecilik uygulamalarını uygulamaya geçirmişlerdir (Kesgin, 2008: 97).

1973-1977 yılları arasındaki toplumcu belediyecilik olarak isimlendirilen bu anlayış sosyal içerikli uygulamaları özünde belediyelerin merkezi yönetim ve çatışmaları içerisinde ve çok az kaynaklarla yürütmüş oldukları projeler merkezinde geliştirilmiştir. Belediyeler bu dönemde toplu konut girişimleriyle beraber kendi girişimine gereksinimlerini olan hizmetleri bulmaya başlamaları ekmek fabrikaları ve asfalt fabrikaları kurmaları yine bu dönemlerde gerçekleşmiştir. (Adıgüzel, 2009: 106-107).

2.6. Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları

İnsanın doğduğu andan öldüğü ana kadarki zaman diliminde sosyal hizmetler ve sosyal yardım hayatın her anında farklı boyutlarda devam etmekte ve bu hizmetlerin çoğu da belediyeler tarafından karşılanmaktadır. Türkiye’de belediyecilik tarihine bakıldığında Osmanlı'dan günümüze kadar birçok mali sıkıntılar içerisinde olunmasına rağmen belediyecilik önemli roller üstlenmiştir.

Sosyal belediyecilik anlayışı geniş bir uygulama alanına sahiptir. İlk olarak sosyal yardımlar olarak benimsenmiş olan bu anlayış ilerleyen zamanlarda; genç, kadın, çocuk, yaşlı, işsiz, yoksul, engelli ve sığınmacılara yönelik hizmetler de belediyelerin üstlendikleri roller arasındadır. Doğuştan ölüme kadar olan yardım ve hizmetler, hayatın her aşamasında farklı şekillerde sürdürülmektedir. Osmanlı'dan günümüze kadar olan zamanda belediyeler mali ve idari kısıtlar altında kalsa da, birçok alanda önemli görevler üstlendikleri bilinmektedir.

Sosyal belediyecilik alanında yapılan çalışmalar dönemsel ve ülkesel farklılıklar göstermektedir. Kısaca özetlersek bu başlıklar altın toplayabiliriz; kadınlar için sosyal belediyecilik hizmetleri, ailelere ve çocuklar için sosyal belediyecilik hizmetleri, gençler için sosyal belediyecilik hizmetleri, yaşlılara için sosyal belediyecilik hizmetleri, işsizler için sosyal belediyecilik hizmetleri, engelliler için sosyal belediyecilik hizmetleri, yoksullar için sosyal belediyecilik hizmetleri, sığınmacılara için sosyal belediyecilik hizmetleri, kültür hizmetleri, vatandaşların kendilerini geliştirme sağlamak ve konut üretimi hizmetleri.

2.6.1. Kadınlar İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri

1982 Anayasası'nın 41. Maddesinde sosyal devletin gerekliliği olarak kadın ve ailenin korunması öngörülmüştür. Büyükşehir belediyelerinde yer alan kadın ve aile şube müdürlükleri bu görevleri yerine getirmektedir. (Yıldırım ve Göktürk, 2008:249).

5393 sayılı belediye kanununda ise aile içinde şiddete temasa mecburiyetinde kalan cinsel tacize uğrayan maddi geliri bulunmayan ile kimsesi olmayan muhtaç kadınlara yönelik belediyelere görevler yüklemiştir. Buna göre büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyelerde, kadınlar için koruma evlerini açmak zorunlu tutulmuştur. Kadınlara için yapılan bu evlerde çocuklarıyla beraber güvenli bir şekilde barınma psikolojik sosyal destek rehabilitasyon ve eğitim hizmetleri sunulmaktadır.

Belediye sınırlarında yaşayan ev hanımları, çalışan ve öğrenci olan hanımlar boş zamanlarını sosyal faaliyetlerle geçirebilecekleri çalışan hanım ve ev hanımları arasında komşuluk ve sosyal iletişimin geliştirilmesi, hanımların spor yapmalarını sağlanması, şehirle ortak paylaşım alanlarına arttırılması, yeni davranışların kazanılması, yaşadıkları problemlere karşı bilgilendirilmesi ve bu problemlerin çözülmesine yardımcı olunması, seminer ve paneller düzenlenerek ev ve iş ortamlarından uzaklaşıp, ev hanımı ise evlerinin dışında sosyal yaşama katılmalarının sağlanması, hanım lokallerinin açılması kararlaştırılmıştır (Ankara Belediyesi, www.ankara.bel.tr, 2019).

Van Büyükşehir Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Kadın ve Aile Merkezinde kadınlar için açılan aerobik, pilates, boks, step, fitness, kardiyo gibi sporlar ilde yaşayan kadınlar tarafından tercih ediliyor. Spor hocaları tarafından verilen kursa katılan kadınlar merkez içerisinde bulunan diyetisyenden sağlıklı ve dengeli beslenmek için bilgi alırken çocuklarını da kreşe bırakabiliyor (www.van.bel.tr, 2023).

Kadınlara yönelik yapılan çalışmaların devamında ise meslek edindirme kurslarında aldıkları eğitimle yaptıkları ürünleri satabiliyor olmaları önem arz etmektedir. Türkiye'de kadına yönelik şiddeti önleyebilmek için ya da şiddete maruz kalan kadının daha sonraki yaşamına destek olabilmek için belediyeleri önemli bir rol düşmektedir

2.6.2. Çocuklar ve Aileler İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri

1982 Anayasası'nın 61. Maddesinde devletin korunmaya ihtiyacı olan çocukların topluma kazandırılması için çeşitli önemler alacağını ve bu amaçla gerekli olan kuruluşları kuracağı ya da kurduracağı hükmü yer almıştır (Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası). Buna göre belediyelerin çocuklara yönelik olan sosyal belediyecilik hizmetlerine çocuk meclisleri örnek olarak gösterilebilmektedir.

Belediyeler çocuklar için oluşturdukları meclislerde onların tartışma gücünü desteklemekte ve toplumda sorgulayan, analiz eden bireyler olmalarını sağlamaktadır. Bununla beraber çocukların genel olarak barınma ihtiyaçlarının karşılanması da yine belediyelerin sorumluluğu altındadır aile içinde taciz edilen şiddet gören ya da istenmeyen çocukların geçici olarak kalabilecekleri alanı temin etmede belediyeleri oldukça fazla görev yüklenmektedir. Belediyeler çocuklara yönelik projeler gerçekleştirirken aile kavramına da sadık kalmak zorundadırlar özellikle yine aile içinde şiddet yaşayan çocukların korunmasını sağlamanın yanı sıra ebeveynlerinde de sahipsiz olan muhtaç olan kişiyi de çocukla beraber çoğu zaman koruma altına almalı. Çocuklara yönelik bahsettiğimiz konuların dışında da onların Park alanları eğlence alanları beraber vakit geçirecekleri sosyal ortamları yaratmak yine belediyenin üzerine düşen görevlerden bazılarıdır.

Aileleri ile beraber yaşayan çocukların özellikle yaz aylarında tatillerini değerlendirmeleri için belediyenin belli başlı kursları olmalı ve bu kurslarla çocuklar Hayata gülerek bakmalı Ayrıca bütün bunların yanında belediyeler çocuklar için özel bilimler oluşturmalı ve kentin huzurunu sağlayıp güven içerisinde gelecek nesillere çocukları yetiştirmeli.

2.6.3. Gençler İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri

Son zamanlarda özellikle Gençlik Merkezleri ile beraber gençlerin beraber zaman geçirecekleri sosyalleşecekleri birbirlerinden değişik feyzler alabilecekleri merkezler niteliğini taşıyan bu merkezlerde oldukça fazla kurslar düzenlenmektedir. Gençlik merkezinin yanı sıra Belediyelerde gençlerin değişik alanda yeteneklerini sergileyebilecekleri kurslar düzenleyerek onları daha sosyal bireyler haline getirmeyi amaçlarlar.

Ülkemiz genç nüfusu bakımından oldukça kalabalık bir ülke belediyeler ülkenin mevcut nüfus oranını göz önüne alarak gençlere yönelik hizmetlerini arttırmalı sosyal belediyecilik anlayışı ile belediyelerin görev alanları artmış ve bu artma ile beraber sosyal hayatta bireylerin aktivitelerinin planlandığı bilimler oluşturulmuştur. Özellikle geçmişten beslenen belediyecilik anlayışının yerine yeni ve modern belediyecilik anlayışını yerleştirilmesi planlanan Belediyelerde Bu amaç için özellikle gençlerin aktif kullanabileceği programlar düzenlenmektedir.

Ülkemizde belediyelerin özellikle gençler için bilim merkezleri sanatsal faaliyetleri yürütecekleri kurslar birçok ilde etüt merkezleri ki bu merkezler gençlerin sosyal hayatta varlıklarındaki gücü arttırmakla beraber maddi imkânsızlıklardan dolayı dershaneye gidemeyen gençlerin bu merkezlerde ciddi bir çalışma temposu içerisinde iyi yerlere geldiği de bilinen bir gerçektir.

Dünya genelinde gençler hem üretici hem tüketici olarak desteklenmelidir bu onların gelecekte kendileri için oluşturulacakları kariyerlerin önemli noktalarından biridir Bu amaçla belediyeler onların projelerine destekleyen etkinlikler düzenlemeli ve bu etkinliklere ciddi ödüller koyarak onların teşvikini arttırmalıdır.

Bütün bunların dışında gençlerin kişisel yetenekleri desteklenmeli ve birçok gencin ulaşımında maddi olarak problem yaşayacağı malzemelerin belediyedeki kurslar tarafından temin edilmesi gerekmekte özellikle resim el sanatları dediğimiz ahşap boyama gibi Kursların belediyeler tarafından açılması gerekir.

Belediyeler gençleri sosyal hayata kazandırmak onların güvenilir ortamlarda rahat arkadaşlıklar kurabilmesini sağlamak adına bazı merkezlerde kurmuştur. Tabii bunların başında sportif aktivitelerin yapıldığı merkezleri sayabiliriz. Ayrıca kütüphaneler yine gençler için birçok belediye tarafından yapılmış sosyal bir çalışmadır. Bütün bunları yaparken belediyeler gençleri bazı zararlı maddelerin kullanılmasından da korumak adına birçok kurumla iş birliği yaparak bu iş ve işlemleri sürdürmektedir.

2.6.4. Yaşlılara Yönelik Sosyal Belediyecilik Hizmetleri

Toplumda varlıkları oldukça fazla olan yaşlı bireylerin korunması da ve bazı temel ihtiyaçlarının karşılanması da yine belediyenin görevlerinden bazılarıdır devletin yaşlıların yaşam hakkını koruma yasaları ile beraber özellikle ihtiyacı olan bakıma muhtaç olan yaşlıların belediyeler tarafından kurulan birimler tarafından takibinin yapılması ve her türlü desteği verilmesi gerekmektedir.

Belediyelerin bünyesinde bulunan huzurevleri bu anlamda önemli bir yer tutmaktadır. huzurevlerinde özellikle barınma ihtiyacını belirli Hastalık sebebiyle ya da maddi imkanlar sebebiyle veya Yalnızlık sebebiyle karşılayamayan yaşlı bireylerin belediyeler tarafından verilen Bu hizmetlerden faydalanması gerekmektedir.

Belediyeler sadece temel barınma ihtiyaçlarını karşılamakla kalmamalı çeşitli sebeplerle evinden dışarı çıkamayan yaşlılara da son zamanlarda evde bakım hizmetiyle hizmet vermektedir bu evde bakım hizmetinde kendi ihtiyaçlarını karşılayamayan yaşlı bireylerin sağlık ihtiyaçları karşılanmakta böylelikle onları hastaneye götürme sorunu ortadan kalkmakta. Ayrıca düzenli takipleri yapılmakta ve aktif olarak kullandıkları ilaçların temini yine bu Merkez tarafından gerçekleştirilmektedir. Belediyelerin gençlere yönelik yaptığı projeleri düşündüğümüzde yine yaşlı bireyler içinde aynı projeleri yaptığını görmekteyiz. Bu projeler dahilinde satranç lokaller yine sanatsal yönlerini gerçekleştirebilecekleri bazı kurslar ve onları sosyal anlamda beraber kılacak bütün etkinlikler belediyeler tarafından özenle seçilip yaşlı bireylerin hizmetine sunulmaktadır. Bazı belediyeler belirli hastalıklara sahip bireyler için özellikle başka projeler geliştirmekte çok zihinsel faaliyetlerin artmasını sağlayan etkinliklerdir. Bahsettiğimiz bütün konuların dışında Türk aile yapısında yaşlı bireylerin önemi düşünüldüğünde belediyelerin Bu konuda da hassas olmaları ve daha kapsayıcı projelerle bireylere hizmet vermesi gerekmektedir.

2.6.5. İşsizler İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri

Topluma kazandırılması gereken başka bir kesimde işsiz olan bireyler bu bireylerin iş istihdamının sağlanması açısından belediyeler oldukça etkin rol oynamaktadır. Özellikle bazı kurumlarla yapılan işbirliği sayesinde işsizlere iş imkânının sunulması ve bu konuda destekleyici projelerin üretilmesi belediyelerin önemli görevlerinden bazılarıdır. Özellikle il içerisinde Organize Sanayi Bölgesi bulunan Belediyelerde iş adamları ve iş arayanların buluşturulması açısından belediyeler belirli zamanlarda köprü görevi görmektedir yine belediyeler devlet kurumları ile işbirliği içerisinde işsiz bireylerin istihdamına katkı sağlamaktadır özellikle İŞKUR bünyesinde açılan kurslara belediyelerin yönlendirilmesi ile işsizlerin müracaatları söz konusudur.

Yaşadığımız toplumda daha huzurlu ve güvenli yaşayabilmek için insanların temel ihtiyaçlarının karşılanması gerekir. Yaşadığımız çevredeki bu güvenlik noktasında da belediyeler mutlu insan mutlu belediye mutlu birey mutlu belediye kavramları üzerinden hareket ettikleri için illerde bulunan iş arayan insanlara yardımcı olmalı ve onları belirli kurslarla desteklemelidir.

Belediyeler bünyesinde Bilgisayar İngilizce kursları ahşap boyama kursları muhasebe kursları bu kurslar bireylerin yeni iş imkânları bulurken kullanacakları belgeleri temin etmede oldukça önemlidir bazı belediyelerin özellikle işsiz gençlere yönelik açtığı kurslar bulunmakta. Bazı belediyeler engelsiz kafe başlığı altında down sendromlu personeli çalıştırmakta hem onları toplama kazandırmakta hem de bu gençlere iş imkânı sağlamaktadır.

2.6.6. Yoksullar İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri

Yoksulluk, muhtaç olmam durumu öncelikle bağlı bulunan yönetimin ardından toplumun duyarsız kalamayacağı ve geçen zaman içerisinde oldukça artan bir sorun haline gelmiştir yoksulluk kavramı toplulukları ciddi anlamda etkilemekte ve sosyal belediyecilik hizmetlerini de kapsamaktadır.

Yoksulluğun en aza indirgenmesi noktasında belediyelere oldukça fazla göreve düşmektedir. Zaten belediyelerin kurulma amacı içerisinde de bu muhtaçlığın giderilmesi ilkesi yer almaktadır. Yasalarla belediyelerin bu sorunu çözmesine destek vermekte özellikle gıda bankalarının kurulması desteklenmektedir.

Gıda Bankası tanımının karşılığı paketleme esnasında paketi zararlı görmüş gıdaların ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması prensibi üzerine çalışmasıdır. Gıda Bankası denilince aklımıza ilk olarak yiyecek gelse de aslında burada kişilerin kıyafet yakıt temizlik gibi ihtiyaçlarının da karşılandığı bilinmektedir.

İl Özel idarelerine de yoksullukla mücadele noktasında bir takım yetkiler verilmiştir. Bu yetkilerin başında kişilerin barınma, eğitim, yeme içme, çocuk yuvaları, sosyal yardım gibi kavramlar gelmektedir. Bahsettiğimiz yardımlar yapılırken İl Özel İdaresi kendi bütçesinden masrafları karşılayabilmektedir.

Belediyeler yoksullukla mücadele ederken sadece onlara nakdi yardım yapıp temel ihtiyaçlarını karşılamakla yetinmiyor bununla beraber onlara daimi olarak çalışabileceği işlerin bulunması noktasına yardımcı oluyor ya da belediye bünyesinde açılan meslek edindirme kurslarına kayıtlarını yapıp meslek kazanmalarına yardımcı oluyorlar. Bu noktada baktığımızda belediyeler aslında yardıma ihtiyacı olan ailelerde eğer tek çalışan erkek askere gidiyorsa o bireyin ailesine de bakacak kimse olmadığı için belediye bütçesinden yardımda bulunuyorlar.

Kocaeli Belediyesi özelinde yoksullukla mücadele başlığı altında yapılan projelerden biri olan Sağlık Merkezi içinde fizyoterapist, hemşire, doktor ve sosyal hizmetler uzmanı bulunan bu merkezde bireyler ücretsiz olarak sağlık ihtiyaçlarını karşılayabilmektedirler. Yine Isparta Belediyesi özelinde yapılan başka bir projede kullanılmış ev eşyası, ücretsiz otobüs kartları, nakit yardımlar, gıda paketleri, okul çağındaki çocuklara kırtasiye yardımı ve en önemlisi engellilere akülü sandalye yardımı yapılmaktadır.

Geçim sıkıntısı veya yoksulluk olarak nitelendirebileceğimiz kavram çok yönlü bir kavramdır yerel yönetimlerde bu kavramın çıktıları üzerinden bireylere bazı Sosyal Hizmetler sunmaya mükelleftirler. Belediyeler yoksullukla mücadelede çeşitli stratejik planlar oluşturup bu planlar çerçevesinde hizmet şekillerini yeniden belirlemektedirler.

2.6.7 Engelliler İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri

Engelli bireylerin sosyal hayatta var olmalarına destek olmak aslında Sadece belediyelerin değil tüm insanların görevidir. Ancak belediyeler bu konuda Daha fazla bütçeye sahip oldukları için yaptıkları projelerle halkın ortak kullanım alanlarını engelli bireyler içinde konforlu bir hale dönüştürebilirler. Engelli bireylerin belirli yasalarla desteklenen haklarının belediyeler tarafından gerçekleştirileceği mekanizma olduğunu biliyoruz.

Ülkemizde engelli sayısına bakıldığında hayatlarını daha kolaylaştıracak projelerin desteklenmesi gerektiği herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir.

Evde bakım isteyen engelli bireylerin kendi imkânları doğrultusunda ulaşabilecekleri tedavi merkezleri bulunmadığında özellikle kırsallarda yaşayan engelli bireylere destek olmak için belediyelerin ve gönüllü bazı derneklerin yardımına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yardım bazen ulaşım anlamında bazen tedavi görülecek merkezin ücreti noktasında bulunabilir.

Evde bakıma ihtiyacı olmayıp sadece bedensel engeli bulunan ve sosyal hayatta var olmaya çalışan bireylerin de diğer bireylerden farkı olmadan engelsiz yaşama tutunması için belediyelere ciddi görevler düşmektedir. Belediyeler engelli bireylerin evlerinden çıktıktan sonra yürümelerini kolaylaştıracak bazı projeler geliştirmeli ve onları normal bireylerden ayıran hiçbir farkın olmadığını da sosyal hayatta göstermelidir.

Engelli bireylerin temel problemlerinden biri de istihdam problemi. Bu problemin ortadan kalkması için belediyelere ve kamu kuruluşlarına çeşitli görevler düşmektedir. Özellikle İŞKUR iş arayan engelli bireylerle, engelli bireylerin istihdamını sağlayacak işverenleri buluşturmakta ve güzel projelere ortak olmaktadır.

Bazı belediyeler daha önce de bahsettiğimiz gibi çeşitli projelerle engelli bireyleri desteklemektedir mesela Van Belediyesi'nde bulunan engelsiz kafe yine engelli bireylerin topluma kazandırılması için istihdam sağlayan bir hizmettir. Nüfus yoğunluğu göz önünde bulunduğunda İstanbul Belediyesi'nin de bu anlamda ciddi projeleri vardır. Tiyatroda engel yok sloganı ile engelli bireyler onlar sergileyebilmekte sosyal hayata karışmakta ve onların sonunda alkışlarla beraber manevi doyum da yaşamaktadırlar. Yine İstanbul Belediyesi'nin sesli kitap projesi de görme engelli bireyler için oldukça faydalıdır.

16.02.006 yılında Büyükşehir Belediyeleri Özürlü Hizmet Birimleri Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda büyükşehir belediyelerinde engellilere yönelik aile, sağlık, bakım, eğitim, katılımcı demokrasi, bilgilendirme, çevre düzenlemeleri, istihdam, kültürel ve sosyal alanlarda önemli görevler yüklenmiştir. Bu yönetmelikte ise; engelli bireylerin diğer bireyler gibi toplumsal fırsatlardan eşit faydalanmalarını sağlamak üzere engellilerle ilgili büyükşehir belediyelerinin ihtiyaç, nüfus ve bütçe olanaklarına göre bilgilendirme, bilinçlendirme, mesleki ve sosyal rehabilitasyon hizmetlerini verecek birimlerin kuruluş ve görevleri ile ilişkin usul ve esaslarını düzenlemiştir (Usta ve Alodalı, 2018b:746).

Konya Büyükşehir Belediyesi'nin ise "Engelsiz Mekânlar Projesi" ile mülkiyeti kendilerine ait olan engelli vatandaşların günlük yaşamlarını kolaylaştıracak çalışmaların yürütülmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma kapsamında evlerinde düzenleme yapılmasını isteyen vatandaşlar Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı'na dilekçe ile başvuruda bulunarak titizlik ile takip edilen bir süreci kapsamaktadır. 2009 yılında bu proje ile 57 ailenin evi Engelsiz Mekân Projesi kapsamında düzenlenmiştir (Usta ve Alodalı, 2018a: 535).

Bazı belediyeler 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde çeşitli kültürel ve sosyal faaliyetler gerçekleştirilmektedirler. Bu kapsamda; engelli bireylerin işini görecekt olan ortopedik koltuk değnekleri, akülü arabalar gibi ihtiyaçları belediyeler tarafından karşılanabilmektedir. Engelli bireylerin toplumda rahat yaşayabilmesi için belediyeler öncelikle günlük hayatın önündeki engelleri kaldırmalıdır. Engellileri topluma kazandırmak için engel koşullarının belirlenmesi ve belirlenen bu koşullar dâhilinde kendilerine yeni bir yaşam oluşturmaları için bir fırsat sunulmalı ve bu fırsat için devletin birçok kurumu ortaklaşa çalışmalıdır.

2.6.8. Sığınmacılar İçin Sosyal Belediyecilik Hizmetleri

Türkiye konumu gereği ciddi anlamda mülteci yoğunluğunun yaşandığı bir ülke. Bu yoğunluk bazen Türkiye'yi transit olarak kullandıkları için bazen de kalıcı olarak gelmeyi planladıkları için oluşmakta. Yaşanan yoğunluk belediyelere bazı görevler yüklemekte Özellikle sosyal belediyecilik kavramının işleyişinde sığınmacılara yönelik belirli yasalardan gelen destekleyici hizmetler bulunmakta. Gelen bireylerin barınma ihtiyacının karşılanabilmesi için belirli noktalar oluşturulmakta. Ayrıca kişilerin temel ihtiyaçlarının giderilmesi noktasında yine belediyelere belirli görevler düşmektedir.

Mültecilerin sayısının gün geçtikçe artacağını düşündüğümüzde bu konu ile ilgili belirli yasal çerçevenin de oluşturulması ve çözüm noktasında davranılması gerektiği kanaatine varmak mümkündür. Çünkü Türkiye'de belediyelerin hukuki olarak ülke vatandaşlarına sundukları sosyal belediyecilik hizmetlerini mültecilere sunulması noktasında net bir yasal çerçeve bulunmamaktadır.

Türkiye'de ilk olarak bu hususta 1994 yılında kabul edilen “Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İrtica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferik Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” kabul edilmiştir. Daha sonraları ise belediyeler kentlerde yaşayan sığınmacılara ulusal bazı yasal çerçevelerle faaliyetlerini yürütmeye başlamıştır. Bunlar (MBB, 2015: 5);

-2015 yılında kabul edilen 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 13. maddesinde “Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır yardımların insanoğlunun zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur”,

-Yine 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38. Maddesi (n) bendinde yer alan “Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak”,

-Diğer taraftan 2013 yılında kabul edilen 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu 96/1. maddesinde “Genel Müdürlük ülkenin ekonomik ve mali imkânları ölçüsünde, yabancı ile başvuru sahibinin veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerin ülkemizde toplumla olan karşılıklı uyumlarını kolaylaştırmak ve ülkemizde yeniden yerleştirdikleri ülkelerde veya geri döndükleri ülkelerinde sosyal hayatın tüm alanlarında üçüncü kişilerin aracılığı olmadan bağımsız hareket edebilmelerini kolaylaştıracak bilgi ve beceriler kazandırmak amacıyla kamu kurum ve kuruluşları yerel yönetimler sivil toplum kuruluşları üniversiteler ile Uluslararası kuruluşların öneri ve katkılarından da faydalanarak uyum faaliyetleri planlayabilir” denilmiştir.

Belediyelere sığınmacılar hakkında belirli vazifeler düşse de belediyeler sığınmacıların ne kadar süre orada kalacaklarını bilmedikleri için onlarla ilgili herhangi bir plan yapma konusunda oldukça zorlanmaktadırlar.

Sığınmacıların genel problemi barınma olduğu için belediyelerin birçoğu onları bu konuda destek sağlayabilmektedirler. Fakat bazı belediyeler daha fazla destek sağlayıp kronik hastalıkların olanlara ilaç takibi yapmaktadır.

Belediyelerin bu yardımları yaparken sığınmacılar noktasında belirli paydaşlara sahip olması gerekir. Bu paydaşların başında Kızılay ve sivil toplum kuruluşları gelmektedir. ortak çalışma ürünü olarak toplum merkezleri oluşturulmuş bu merkezlerde sığınmacıların birçok ihtiyacına cevap verilmiştir. Bütün bu çalışmalar yapılırken dil problemiyle karşılaşılmalıdır. Belediyeler hizmet verirken 99 ile başlayan kimlik numarasına sahip sığınmacılara daha kolay yardım edebilmekte, ancak bu kimliğe sahip olmayan bireylerle ilgili çoğu zaman çekimser kalmaktadır.

Sonuç olarak içinde bulunduğumuz yüzyılda yaşanan krizler ve ülkemizin komşusu olan ülkelerdeki karışıklıklar sebebiyle Türkiye'ye sığınmacı ve mülteci akımına uğrayan bir ülke konumundadır. Sosyal hayatta varlıklarına devam edebilmeleri için mültecilerin yerel yönetimlerin desteğine ihtiyacı vardır. Özellikle ilk Rehabilitasyon ve uyum süreçlerinde belediyeler tarafından yönlendirilmeye nakdi ve ayni yardımın kendilerine yapılması gerekmektedir. Belediyeler bu konuda sosyal hayatı kolaylaştırıcı birçok proje geliştirmeli ve bu projeleri uygulamada birçok kaynağı kullanabilmelidir.

2.7. Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Alanındaki Önemli Projeler

Yapılan tüm bu çalışmalara yanı sıra olarak bahsetmek istediğimiz ismiyle, yarattığı memnuniyetle, bütçe kaynağı nedeniyle, ses getirmesiyle, tek bir çalışmayla birçok ihtiyacın giderilmesi gibi konularda farklı olan çalışmalar vardır. Bunlar; Karşıyaka’nın Filizler Projesi, Güngören Belediyesi Kan Kardeşliği Kulübü, Esenler Belediyesi Kimsesizlerin Kimi Projesi, Gaziantep Gastronomi Festivali, OKİM (Osmangazi Kariyer İstihdam Merkezi) Projesi, Çankaya Belediyesi Engelsiz Dershane Projesi, Bornova Belediyesi Atık Toplama Kampanyası, Kadıköy Belediyesi Ekolojik Yaşam Merkezi, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Komşuluk Hakkı Projesi, Sultangazi Belediyesi Komşuluk Hakkı Projesi farklı projeler arasında sayılır.

2.7.1 Karşıyaka'nın Filizleri Projesi

2008 yılından önce belediyeler üniversite öğrencilerine kendi bütçelerinden doğrudan burs verebilmekteydiler. Ancak 2008 yılından sonra Anayasa Mahkemesi belediyelerin doğrudan burs verebilme yetkisini kaldırdı. Dolayısıyla ihtiyaç sahibi olan üniversiteli öğrencilere destek olabilmek adına İzmir Belediyesi bir proje geliştirdi. Bu projede maddi olanaklara sahip olmayan üniversite öğrencilerini belediye, halkla birleşerek okutmayı amaçlamaktadır. Bu projenin amaçlarından biri de halkın yönetime dâhil edilerek ilçeyi beraber yönetmeye çalışmalarıdır. Belediyenin bu projesine çeşitli meslek gruplarının desteği oldukça fazladır. Hatta “her apartman bir öğrenci okutuyoruz projesi” Avrupa'da bir ödül dahi almıştır. Avrupa'nın en iyi uygulanan sosyal sorumluluk projesi seçilmiştir. Proje eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması açısından oldukça etkilidir. Bahsi geçen projenin son rakamlara göre 700 öğrenciye ulaştığı bilinmektedir.

Belediyeler hayata geçirmeyi düşündükleri bütün projeleri ne yazık ki bütçeleri gereği hayata geçiremiyorlar. Fakat Türk kültüründe birlik ve beraberlik duygusunu oluşturacak adımlar atıldığında halk belediyeleri ciddi destek vermekte ve özellikle sosyal sorumluluk, Sosyal Yardımlaşma projelerinde belediyeleri yalnız bırakmamaktadır. Aslında bu uygulama da sosyal belediyecilik kavramının altını dolduran oldukça kuvvetli bir projedir.

2.7.2. Güngören Belediyesi Kan Kardeşliği Kulübü(KANKA)

Dünya geneline bakıldığında Türkiye'de kan bağış oranını çok düşük olduğu görülmektedir. Güngören Belediyesi bu proje ile kan bağışını görünür kılmakta ve bundan sonra yapılacak bağışlar için teşvik niteliği oluşturmaktadır. KANKA Projesi ile beraber kan ihtiyacı bulunan bireylere, gönüllü kan bağışçıları tarafından yardım edilmektedir. Kan bağışçısı ve ihtiyaç sahibini birleştiren bu projede acil kan ihtiyacının karşılanmasını sağlamak ve kan vermenin yaygınlaşması için çalışılmaktadır.

Bu projenin daha fazla kitleye hitap etmesi için sosyal medya aktif olarak kullanılmalı. Bazı ünlü isimler projenin destekleyicisi olarak her zaman ihtiyaç duyulacak olan kan bağışının sosyal sorumluluk bilinci ile yüklenmesine ve alt metninde de toplumsal dayanışmayı, toplumsal birleşmeyi niteleyen “kan kardeşliği” ismiyle oldukça dikkat çekici bir projedir.

2.7.3 Esenler Belediyesi Kimsesizlerin Kimi Projesi

Belediye'nin Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü personeli ilçede yaşayan 22 yalnız ve yoksul tespit etmesiyle proje başlamıştır. Proje bu tespit edilen yaşlıların düzenli aralıklarla evlerinin temizlenmesine dayanmaktadır. Yapılan bu temizlikler sırasında bu kimsesiz ve yaşlı kişilerin sevgi ve şefkate ihtiyaç duydukları gözlemlenmiş bu nedenle gönüllü vatandaşlarla birlikte düzenli aralıklarla bu yaşlıların ziyaret edilmesi planlanmıştır.

Kimsesizlerin Kimi Projesi; Esenler Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğünce “Kimsesizlerin Kimi” hizmet masası oluşturulmuştur. Gönüllü vatandaşlar isterlerse buraya gelerek ya da telefonla arayarak başvuru yapabilmektedir. Tespit edilen gönüllülerle birlikte belediye sosyal yardım işleri müdürlüğü personeli de katılmakta ve düzenli aralıklarla ziyarete gidilmektedir. Bu proje ile ilçe yaşayan yalnız yaşlıların, gönüllü vatandaşlarla buluşturulmasıyla birlikte yalnızlıklarının giderilmesi, sevinçlerinin, üzüntülerinin paylaşılması, toplumdan soyutlanmalarının önüne geçilmesi ve toplumsal sosyal sorumluluk bilincinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Düşünce itibarıyla başarılı bir proje olup, biraz dar bir alanda uygulanmıştır. Proje yaşlı ve kendi ihtiyacını karşılayamayan vatandaşlar için hem temiz bir yaşam alanı hem de yalnızlıklarının paylaşılmasını sağlamıştır. Proje engelli vatandaşlar ya da çocuğu engelli olup çalışmak durumunda olan anneler için genişletilebilir. Yurt dışında birçok ülkede çocuğu engelli olan anneler için temizlik desteği yapılmaktadır. Kişilerin yüklerinin paylaşılması, yalnız değilsiniz mesajının hissettirilmesi, insani ihtiyaçlarının giderilmesi sosyal belediyecilik yaptığını söyleyen belediyeler için önemli bir ideal olmuştur. Bu projede bu anlamda önemli olan bir projedir.

2.7.4. Gaziantep Gastronomi Festivali

20-22 Eylül 2018 tarihleri arasında, Türk Yaratıcı Gastronomi Şehri, Gaziantep'in ilk Uluslararası Gastronomi Festivali olan Gastroantep'in ilk baskısını yaptı. Festival Gaziantep'in UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı misyonunu uygulamaya yönelik eylem planının bir parçası olarak düzenlendi. Gastronomi alanının ve genel olarak kültürel ve yaratıcı sektörün paydaşlarını bir araya gelmesini sağlamıştır.

Katılımcıların arasında, ulusal ve uluslararası şefler, yiyecek ve içecek yazarlarının yanı sıra Belem, Chengdu, Denisa, Ensenada, Florianopolis, Hatay, Jeonju, Kütahya, Makao, Panama şehrinden 16 Yaratıcı Şehir Heyeti, Paraty, Popayan, Sheki, Shunde, Tuscon ve Zahle bulunmaktadır. Gastroantep, ilk sayısı için 250.000'den az kişiden oluşan bir kitleye ulaştı.

Türkiye'den Gastronomi alanında dahil olan ilk şehir olan Gaziantep, 2015 yılında UNESCO'nun UCCN programına (Unesco Creative Cities Network) olma özelliğini taşımaktadır. Gastroantep, Gaziantep'in eşsiz mutfağının dünyaca ünlü Michelin yıldızlı restoran şefleri, gastronomi profesyoneller, akademisyenler, öğrenciler ve yerel halkın katılımı ile Gaziantep'i Geliştirme Vakfı ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin koordinasyonu ile gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin Gastronomi Festivali Projesi, yerel kültürün dünyaya tanıtılması, turizmin gelişmesi ve halka ekonomik anlamda yeni kapıların açılması, yeni istihdam alanlarının oluşması açısından önemlidir. Aynı zaman da proje Gaziantep'te yaşayan vatandaşlar için de bir kültür alışverişi bakımından farklı bir kültürel, sosyal bir etkinlik olmuştur. Binlerce misafir ağırlayacak olan festival il esnafının bütçesine de katkı sağlamıştır.

2.7.5. OKİM (Osmangazi Kariyer İstihdam Merkezi)

Osmangazi kariyer istihdam merkezi daha önce de bahsettiğimiz gibi yine belediyelerin diğer kurumlarla işbirliği neticesinde oluşturulmuş bir Merkez olma özelliğini taşımaktadır. Merkezin temel amacı iş arayan vatandaşlarla bunları istihdam etmek isteyen işverenlerin buluşmasını sağlamaktır. İş arayanlar niteliklerine göre iş bulabilmek için Osmangazi Belediyesi'nin içinde bulunan İŞKUR masasına giderek kayıt yapmakta ve buradan kendi becerilerine uygun bir iş bulabilmektedirler.

Ayrıca belediye gitmeyerek de internet sitesi üzerinden yine kendilerine uygun iş pozisyonlarına bakabilir ve iş başvurularında bulunabilirler. Sistemin sağladığı kolaylıklardan biri de işverenlerin aradıkları özellikteki personeli bu sistem üzerinden hızlıca bulabilmeleridir.

Birçok belediye vatandaşlarına iş imkânı sağlamak için çeşitli meslek kursları açıklamaktadır. Ancak bu kursların iş alanı olup olmadığı ya da doğru bilinçlendirme olmadığı için nerde ne koşullarda çalışılacağı bilinmeden bu kurslara devam sağlanabilmekte ve bu çaba takibi yapılmadığı zaman boşuna bir uğraş olmaktadır.

Belediyenin böyle bir istihdam merkezi olması bakımından daha hızlı sonuç alınabilir. Mesleki kurslara da ihtiyacımız olduğu doğru ama bu becerilerimizi hangi sektörler de, hangi firmalarda kullanabiliriz sorularına cevap veren istihdam merkezine de ihtiyacımız var. İş arayanla işveren arasında hızlı iletişim sağlaması açısından da önemli bir projedir.

2.7.6. Çankaya Belediyesi Engelsiz Dershane Projesi

Görme engelli öğrencilerin eğitim alanında fırsat eşitliğine sahip olmaları için önemli bir projedir Bu projede görme engelli bireylere özel sınıflarda ODTÜ, Bilkent, Hacettepe, Gazi, Ankara ve Yıldırım Beyazıt Üniversitelerden katılan 150 gönüllü öğretmenin katılımıyla haftanın her günü ilgili öğrencilere ders verilmektedir. Bu projenin güzel noktalarından biri de ücretsiz olarak sunulmuş olmasıdır.

Kurulduğu günden bu yana birçok öğrenci kamuda istihdam edilmiş girdikleri sınavlarda başarılı olmuşlardır. Ayrıca orta öğretimden liseye geçecek olan görme engelli çocuklar için yine Merkez bünyesinde dershane bulunmaktadır. Bu dershanelerde hazırlanan öğrenciler üniversite sınavlarında başarılı olmuş hatta birçoğu üniversiteden mezun olmuş ve çalışmaya başlamıştır. Yine Merkez içerisinde İŞKUR'la ortak düzenlenen bilgisayar kursları web tasarımı kursları bulunmakta bu kursları da öğrenciler katılım sağlamaktadır. Bu kurslar neticesinde öğrenciler meslek hayatlarında kullanabilecekleri sertifikalara sahip olmaktadır.

Engelli vatandaşların topluma kazandırılması onların ekonomik ve sosyal açıdan hayatta kalmalarını sağlamak açısından eğitim gönüllülerinin de desteğiyle toplumsal dayanışma gücü arttırılarak birden fazla başarı elde etmiş bir proje olarak tarihe geçmiştir.

2.7.7. Bornova Belediyesi Atık Toplama Kampanyası

Bornova Belediyesi, Avrupa Komisyonu Ufuk 2020 (Horizon 2020) programı tarafından finansal olarak desteklenen geri dönüşüm projesi URBANCE ile büyük hacimli evsel atıkları ekonomiye kazandırmaktadır. Atık Toplama Kampanyası ile vatandaşların bağışladığı büyük hacimli atıklara ikinci hayat verebilmek için belediye ekipleri tarafından evlerden alınmaktadır.

Bornova Belediyesi'nin yürüttüğü ve Avrupa komisyonunca destelenen proje kapsamında atıklara ikinci bir hayat verebilmek için başlatılan atık toplama kampanyası uygulamaya başlanmıştır. Kampanya bünyesinde bağışlan eşyalardan kullanılabilir nitelikte olanlar ihtiyaç sahibi ailelere ulaştırılmaktadır. Kullanılmaz durum olan eşyalar ise geri dönüşüm kanalları ile yeni bir ürünün hammadde olarak kullanılmak için toplanmaktadır.

Toplama Kampanyası'nda Bornova Belediyesi atık hattını arayan vatandaşların bağışlarını ekonomiye kazandırmak için evlerinden almaktadır. Işıkkent'te bulunan Atık Getirme Merkezi'ne taşınan eşyalar burada kullanım durumlarına göre hammaddeye dönüşmek veya ihtiyaç sahibi ailelere gönderilmesi için ayrılmaktadır. Ayrılan bu eşyaların ihtiyacı olan ailelere ulaştırılmasında belediye aracı hizmeti üstlenmekte ayrıca kullanılmayacak kadar eski eşyalar dönüşüm yapılarak sürdürülebilir çevre mantığıyla hareket etmede önemli bir rol oynar.

2.7.8. Kadıköy Belediyesi Ekolojik Yaşam Merkezi

Dar alanda ekolojik yaşamın tüm argümanlarıyla yansıtıldığı bu merkezde, teorik ve uygulamalı eğitimler verilmektedir. Merkezin yapısal malzemesi doğaya kardeş, sağlıklı depreme yangına dayanıklı, enerjisel verimi yüksek olan saman balyasından yapılmıştır. Bu balyaların üretim bütçesi az ortamda yetiştirilen solucanların ihtiyacı olan doğal nem ve sıcaklık ortamına elverişli olması birçok anlamda fayda sağlamaktadır.

Geçtiğimiz yıllarda dışarıdan katılıma açık olan Tasarım Atölyeleri ve mimarlık tasarım teknikleri hakkında eğitimler verilmiş ve merkezin kullanıma sunulacak yapı bu eğitimlerin sonunda şerbetli saman, sıkıştırılmış toprak, saman balyası gibi malzemeler kullanılarak tamamlanmıştır.

Çevre Gününde açılışı yapılan yapının içinde 20 kişilik grubun eğitim görebileceği toplantı salonu bulunmakta ve bu salonda tüm yaş gruplarına yönelik ekoloji, doğal yönetim ve atık kontrolü üzerine çeşitli eğitimler verilmektedir. Bu alanda sağlığa zarar verebilecek malzemeler kullanılmamakta. Ayrıca bu zararlı malzemelerin yerine kullanılabilecek dönüştürülebilir malzemelerin yapımı işlemi sunulmaktadır.

Hızla artan nüfusla beraber ciddi zarar verdiğimiz doğanın gelecek nesillere aktarımı noktasında duyarlı bireylerin yetişmesinde önemli bir yere sahip olan bu Merkezlerin çoğalmasına ihtiyaç vardır.

2.7.9. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Komşuluk Hakkı Projesi

Komşu hakkı projesi Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen malzemesi belediyeden, pişirmesi sizden mantığıyla kimsesiz, yardıma muhtaç, yemek pişiremeyen yalnız bireylerin komşularıyla buluşmasını sağlamayı hedefler. Belediye tarafından tespit edilen ihtiyaç sahiplerinin komşularına malzeme yardımı yapılarak evlerinde pişirdikleri bu yemeklerin ihtiyaç sahiplerine gönderilmesi hususu gerçekleşen sonuçtur. Proje 50 aile ile başlamış, 2500 aileye ulaşmıştır.

Sosyal anlamda komşuluk ilişkilerini kuvvetli hale getiren bu proje yemek yapmanın dışında da başka sorunların çözümünde kilit nokta görevi görmektedir. İhtiyaç sahibi ailelerin evlerinde yapılacak tadilat, yaşlılar için alafranga tuvalet, engelliler için evlerinin önüne rampa, mutfak dolabı, boyanacak mekânların elden geçirilmesi gibi işler bu projenin bir kolu gibi kullanılmaktadır.

2.7.10. Sultangazi Belediyesi “Canım Ailem” Projesi

Sosyal belediyecilik kapsamında yapılan projelerden biride Sultangazi Belediyesi’nin “Canım Ailem” projesidir. Bu proje ile birlik çocuk- ebeveyn ilişkileri ve eşler arasındaki bağı güçlenmesi amaçlanmıştır. Aile değerleri ön planda tutulmuştur ve bu doğrultuda ilerlenmiştir.

Proje doğrultusunda çalışılan ailelerde eşler arası ilişkilerde sağlıklı bir şekilde ilerleyebilmek için ve sürekliliği sağlamak adına danışmanlık hizmetleri verilmektedir.

Proje kapsamında hedef alınan aileler ve ebeveyn–çocuklar arasında sağlıklı bir ilişki kurulması için çalışmalar yapılmaktadır. Çalışmalar uzmanlar doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve belediyeden bir yetkili kişiyle ziyaretler yapılmaktadır. Ailelere terapi programları uygulanırken, çeşitli kitaplar ve aile fertlerini birlikte zaman geçirebileceği oyun grupları oluşturulmaktadır.

Kültürel ve turistik yerlere geziler düzenlenerek aile içi bağların güçlendirilmesi yanında farklı ailelerin bir arada bulunması ve kaynaşmasını sağlamaktadır. Küreselleşmenin ve değişim aile yapısına getirdiği en olumsuz etki iletişim kopukluğu olarak nitelendirilir. Sosyal medya gibi etkenlerden dolayı bağlarımız iyice zayıflamıştır. Bu projeyle bu bağlarımızın güçlendirmek amacıyla oluşturulmuştur. Belediyeler yerel halkın ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda bilmeli ve bu proje uygulamalıdır.

3. SOSYAL BELEDİYECİLİK ANLAYIŞININ VAN İLİ ÖZELİNDE ANALİZİ

3.1. Van İli Tarihi İle Tarihçesi

Van Anadolu'nun en büyük kapalı havzası olan Van Gölü kıyısında toprakları verimli, akarsu çeşitliliği fazla, iklim koşulları oldukça elverişli bir yerleşim merkezidir. Van isminin kökenin nerden geldiğine dair belli bir kaynak yoktur. Ancak farklı görüşler mevcuttur. Bunlardan bazıları şehir kurulduktan sonra Van adında bir valinin gelip şehri bayındır hale getirmesinden dolayı isminin verildiğidir. Urartuların şehir için kullandıkları “viane” ve “bıane” kelimelerin ortaya çıkmasıyla Van kelimesinin türediği de bu görüşler arasındadır. Evliya Çelebi “Seyahatname” de Büyük İskender'in Kalesinde Vank adlı mabetten esinlendiğinden bahsetmekte ama yine kesin bir bilgi bulunmamaktadır.

Van'da 20. yüzyıla kadar Ermeni, Türk, Kürt, Arap, Zaza nüfus bir arada birlikte yaşamışlardır. Gelenekleri Osmanlı ve İran etkisinde oluşmuştur. Van'ın medeni tarihi Urartular ile başlar. Van, bugünkü Doğu Anadolu bölgesi ve Ermenistan ve civarındaki vilayetleri kapsayan Urartu Devleti'nin merkeziydi.

Türkiye'nin 6. büyük ili olan Van yüz ölçümü bakımında oldukça geniş bir yapıya sahiptir. Van Doğu Anadolu bölgesinde bulunan bütün iller gibi tarihi, kültür, doğa ve kış turizmi bakımından önemli bir konuma sahiptir. Göl sayesinde deniz turizmi etkisi de Van ilinde görülmektedir. Çeşitli medeniyetlere tanıklık etmiş olan Van ili yaşanan savaşlar ve mücadeleler sonunda Türk ordusu 2 Nisan 1918'de Van'a girerek şehri kurtarmışlardır.

29 Ekim 1923'te vilayet merkezi olan Van'a devlet tarafından alt yapı çalışmaları yapılmış şehrin yeniden kurulması ve inşa edilmesi için çalışmalara başlanmıştır(Van Valiliği, www.van.gov.tr/tarihce, 2023).

Van ili 13 İlçeden oluşmaktadır. Bunlar; merkez ilçeler, Edremit, İpekyolu, Tuşba. Diğer ilçeler; Bahçesaray, Başkale, Çaldıran, Çatak, Erçiş, Gevaş, Gürpınar, Muradiye, Özalp, Saray şeklindedir. Van'ın büyükşehir olmasıyla beraber 3 ilçe merkez ilçe olarak kabul edildi. İpekyolu belediyesi 11 Kasım 2012'de TBMM'de kabul edilen 6360 sayılı kanun ile Van merkez ilçesinin ikiye bölünmesi sonucunda ilçe olmuştur. İpekyolu nüfus bakımından Van'ın en büyük ilçesidir.(tr.m.wikipedia.org,2023).

Bir diğ er merkez ilçe Tuşba'dır. 12 Kasım 2012'de TBMM'de kabul edilen 6360 sayılı kanun ile Van'ın merkez il elerindedir. Nüfus bakımından Van'ın en büyük 3. İlçesidir. Tuşba aynı zamanda Van'ın eski adıdır. Tuşba turizm açısında önemli bir yapıya sahiptir. Türkiye'nin denize kıyısı olmayan tek mavi bayraklı plajı, Van Gölü kıyısındaki Mollakasım Plajı'dır.

Diğ er ilçelere baktığımızda Bahçesaray ilçesi, merkeze 110 km uzaklıkta zor iklim şartlarına sahip olan bu yerleşim yeri 1988 yılında Van'ın ilçesi olmuştur. Başkale ilçesi merkeze 112 km mesafede bulunmaktadır. İran sınırına 20 km uzaklıkta olan bir ilçedir.

Çaldıran ilçesi, 1987 yılında ilçe olmuştur. Van merkeze 113 km uzaklıktadır. Avrupa'dan gelip İran'a uzanan transit yol üzerinde bulunmaktadır.  atak ilçesi, 1935 yılında ilçe olmuştur. İl merkezine 86 km uzaklıktadır.

Er iş ilçesi, 1918 yılında vatan topraklarına katılmıştır. Merkeze 100 km uzaklıktadır.

Gevaş ilçesi, 1918 yılında işgalden kurtularak Türk topraklarına katılmıştır. Merkeze 44 km uzaklıktadır.

Gürpınar ilçesi, Türkiye'nin en büyük ilçesidir. Merkeze 22 km uzaklıktadır.

Muradiye ilçesi, 1914 yılında beri ilçe olarak varlığını sürdürmektedir. Merkeze 82 km uzaklıktadır.

 zalp ilçesi, 1948 yılında ilçe merkezi kurulmuştur. Merkeze 55 km uzaklıktadır.

Saray ilçesi, 1990 tarihinde ilçe olmuştur. Merkeze 78 km uzaklıktadır. Genel olarak Van ilin ilçeleri bu şekildedir.

3.2. Van Büyükşehir Belediyesi Özelinde Sosyal Belediyecilik

3.2.1. Çalışmanın Metodolojisi

Bu çalışmada sosyal belediyecilik faaliyetleri üzerinden Van ili özelinde bir analiz yapılmıştır. Yapılan analiz üzerinde Van ili kapsamında yapılan projeler ve çalışmalardan bahsedilmiştir. Mülakat yöntemiyle sorular sorulmuştur. Sosyal belediyecilik üzerinde analiz yapılmıştır.

3.2.2. Çalışmanın Amaç ve Önemi

Sosyal belediyecilik zaman içerisinde uygulama alanlarını genişleterek önem kazanan bir belediyecilik anlayışı haline gelmiştir. Türkiye’de yeni kanunlarla beraber, halka yönetsel olarak en yakın olan belediyecilik kapsamında belediyelere çok fazla görev yüklenmiştir.

Bu noktada araştırmanın amacı; sosyal projeler kapsamında oldukça kapsayıcı olan bir sosyal belediyecilik anlayışına sahip olması ve yenilikçi tavrıyla, vizyonel anlamda geniş bir açıdan sosyal belediyeciliğe yaklaşan Van Büyükşehir Belediyesi üzerinden “sosyal belediyecilik” kavramı değerlendirilmiştir.

3.2.3. Çalışmanın Kapsamı

Araştırma, Büyükşehir Belediyesi’ndeki sosyal belediyecilik hizmetlerinin tespiti üzerinde kuruludur. Ayrıca bu hizmetlere halkın erişilebilirlik noktasında sorgusu yapılmaktadır. Bu çalışma için Van Büyükşehir Belediyesinden 5, Van ili kurum amirlerinden 3 ve Van Aile ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğünden 1 kişi ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşme yapılan yetkililerden biri kadın, diğerleri erkektir. En az eğitim durumları lisans seviyesindedirler. Çalışmada mülakat yöntemi tercih edilmiştir. Bu doğrultuda yapılan görüşmelerde katılımcılara sorular yöneltilmiştir. Daha sonra bu sorular bulgular halinde incelenip kapsayıcı ifadelerle değerlendirilmiştir.

3.2.4. Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışmada mülakat yönetimi kullanılmıştır. Sorular sosyal belediyeçilik alanında çalışmalar üzerinde yapılan analiz sonucu oluşturulmuştur. Sorulan soruların bulgu ve analiz sonunda bulunmaktadır. Çalışma esnasında sadece Van Büyükşehir Belediyesi değil belediye ile ortak çalışan il kurum amirleri ile de mülakat gerçekleştirilmiştir. Bu bulgularda daha sonra değerlendirilmiştir. Çalışmada ilgili mülakata katılım gösterenlere sorulan sorular şu şekildedir.

- Van'da sosyal belediyeçilik alanında geliştirdiğiniz en önemli proje nedir ya da nelerdir?
- Sosyal belediyeçiliğin işleyiş alanı ve hizmet yaptığı alanlar nelerdir?
- Bütçenizin yüzde kaçını sosyal belediyeçilik faaliyetlerine ayırmaktasınız?
- Belediyenizin sosyal belediyeçilik faaliyetleri konusunda halkın yeterince bilinçli ve yapılanlardan haberdar olduğunu düşünüyor musunuz? Belde halkının bu çalışmalar hakkında bilgilendirmek için ne tür faaliyetler yapmaktasınız?
- Sosyal belediyeçilik projeleri hangi unsura göre belirlenmektedir?
- Şu zamana kadar yapmış olduğunuz projeler nelerdir? İleriye dönük hedeflediğiniz sosyal projeler nelerdir?

Bu sorular doğrultusunda Van Büyükşehir belediyesinin, sosyal belediyeçilik anlayışı üzerinden bir çalışma yapılmaktadır. Yapılan çalışmada soruları yönetildiğimiz kişiler, Van Büyükşehir Belediyesi-Genel Sekreter Yardımcısı, Tuşba Belediyesi- İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, Edremit Belediyesi-Belediye Başkan Yardımcısı, Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüğü-İl Müdürü, İŞKUR İl Müdürlüğü-Şube Müdürü, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü-Müdür Yardımcısı mülakat gerçekleştirdiğimiz kişilerdir. Bu çalışmanın zaman aralığı 2023 Mayıs ve 2023 Haziran ayları arasında ilgili kurumlarla yapılan görüşmeleri kapsamaktadır.

3.3. Van Büyükşehir Belediyesinin Sosyal Belediyecilik Alanında Yaptığı Faaliyetler

Van Büyükşehir Belediyesinin sosyal alan yani sosyal belediyecilik faaliyetlerine yönelik projelerine ve çalışmalarına yönelik soru ve cevaplardan önce Van Büyükşehir belediyesini misyonu vizyonu hakkında kısaca bahsetmek gerekirse,

Misyon, şehrimizin tarihi ve kültürel kimliğine sahip çıkarak, yasaların vermiş olduğu görev ve yetkiler çerçevesinde, hizmetleri modern bir belediyecilik anlayışıyla gerçekleştirerek, insanların yaşadıkları şehirden zevk almalarını sağlamak hedeflenmiştir.

Vizyonu daha planlı bir Van için daha estetik ve daha konforlu bir kent hayatı, planlı gelişim, Estetik Dönüşüm, Fonksiyonel Değişimdir.

Van büyükşehir belediyesi yaşlı, hasta, engelli vatandaşlara ücretsiz sağlık hizmetleri vermekte ve sokak hayvanlarına bakmaktadır.

Van büyükşehir belediyesi kreş ve gündüz bakımevi alanında hizmet vermektedir. Çocuk yuvaları, sevgi evleri kapsamında hizmet sunmaktadır. Parklar, sosyal tesisler, belediyenin kursları, e-belediye bilgi sistemi vb.

Çeşitli meslek kursları mevcuttur. Ahşap Atölyesi, din eğitimi, el sanatları atölyesi, film ve tv atölyesi, fotoğrafçılık, güzel yazı atölyesi, hayvan yetiştiriciliği, işaret dili gibi kurslar verilmektedir.

Van büyükşehir belediyesinin öğrencilere yönelik hizmetlerinde etüt merkezleri bulunmaktadır. Ders çalışmak için uygun çevresel koşullara sahip olmayan ve maddi olarak desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere yönelik etüt merkezleri kurulmuştur.

Sosyal belediyecilik anlayışının yenilikçi ve gelişimci anlayışına sahip olmasıyla birlikte bir şehre katkıları ve kazandırdıkları açısından Van Büyükşehir Belediyesi üzerine bir analiz yapmak bu çalışmadaki temel amaçtır. Bu kapsamda ilçe belediyelerine bazı kurumlarla yöneltilen sorularla bir analiz yapılmıştır.

Van Büyükşehir Belediyesi, Tuşba Belediyesi, İpekyolu Belediyesi, Edremit Belediyesi, Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü ve Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün sosyal hizmetler kapsamında yaptığı faaliyetler aşağıda ayrıntılı bir biçimde detaylandırılmıştır.

Van Büyükşehir Belediyesi yapmış çalışmaları ve projeleri genel olarak 5 ana başlık altında toplamak mümkündür. Bu başlıklar, kültürel dokuyu yönetmeye yönelik faaliyetler, göçmen uyumlaştırmaya politikaları, eğitim faaliyetlerini düzenlemeye yönelik faaliyetler, sağlık faaliyetleri, kentsel ve ulaşım faaliyetleri politikaları şeklindedir.

3.3.1.Kültürel Dokuyu Yönetmeye Yönelik Faaliyetler

Sosyal belediyecilik anlamında yapılan çalışmalarda kültürel dokuyu yönetmeye yönelik olarak yapılan çalışmalar Van ili açısından önemli bir yere sahiptir. Kültürel dokuyu yönetmeye yönelik faaliyetler olarak baktığımızda “*Eski Van Şehri’nin Canlandırılması Projesi*” ilk olarak karşımıza çıkmaktadır. Eski Van Şehri’nin Canlandırılma birinci Etap Projesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı (DAKA) ve Van Müze Müdürlüğü işbirliğiyle yapılmaktadır.

Kazı, konservasyon, restorasyon, rekonstrüksiyon işlevlendirme ve çevre düzenleme çalışmalarının yapılacağı bir projedir. Bu projeyle tarihi yapıların tekrardan orijinal durumlarına getirilmesi amaçlanıyor. Eski Van Şehri’nin canlandırılması tarihi, turizme ve dolayısıyla ekonomiye de katkı sağlayacak bir proje olarak düşünülmektedir.

Van ili kapsamında yapılan kültürel dokuya yönelik diğer bir proje de Van Büyükşehir Belediyesinin “*Sosyal Kart Projesiyle*” 50.000 kadının Van’ımızın tarihi ve doğal güzellikleriyle buluşturulmasıdır. Bu projeyle birlikte kadınlar Van’ın çevresinde bulunan yerleri gezerek doğal güzelliklere ve ilin tarihine tanıdıklık ediyorlar.

Van Valiliği, Büyükşehir Belediyesi ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi işbirliği ile “*Aile Akademisi*” projesi başlatılmıştır. Bu proje kapsamında toplumun temel taşı olan aile kurumunu etkileyen sorunların tespiti ve bu sorunların aşılması noktasında yapılacak olan çalışmalara akademik bir bakış olarak eğitim programları kapsamında 1500 kişiye eğitim verilmesi planlanmaktadır. Eğitimlerde, aile kültürü, çocuk gelişimi ve ruh sağlığı, aile içi iletişim, sağlıklı ebeveynler, ailede değerler eğitimi, dijital ebeveynlik ve eğitsel rehberlik konularında eğitimler verilmektedir. Ayrıca kurs katılımcılarına sertifika verilmektedir.

Kültürel dokuya yönelik çalışmalardan bazıları, evlenen çiftlere “*nikah bohçası*” adında bir projeyle evlenen çiftlerin gelenekler doğrultusunda nikah bohçalarının temin edilmesidir. Yeni doğan bebeklere “*hoş geldin bebek*” çantası hediye edilmekte ve bu çantada bebeklerin temel ihtiyaçları bulunmaktadır.

Edremit Belediyesi tarafından, yerel halkın ürünlerini pazarlama problemini çözmek adına “Yöresel Ürün Pazarı” hizmete açılmıştır. Kadın emeği ve çiftçi ürünleri için e-ticaret sitesi hayata geçirilmiştir. Kadınların el emeğini değerlendirmek üzere iki satış büfesi belediye tarafından kurulmuştur. 52 mesleki eğitim ve beceri kursundan 864 kadın istifade etmiştir. 300 kadının kurs gördüğü “1 Aile Toplum Merkezi”, “2 Yaşam Merkezi”, “2 kreş” ve “Kadın Danışma Merkezi” hizmete açılmıştır. Tıbbi aromatik bitki fidesi üretimi ve bağıcılığı geliştirme çalışmalarının yanında yöresel karadut şurubu ve meyve kurusu üretimi gerçekleştirilmiştir.

Kültürel dokuya yönelik bir diğer proje Edremit Belediyesi tarafından planlanan “Edremit Millet Kırathanesi” ilk ve tek olan bir projedir. Bu projeyle eski kültüre yönelik güncel bir proje yapılmıştır. Sivil toplum kuruluşları, toplumsal gruplar ve kitle örgütlerine öncülük etmek, onlarla yardımlaşma ve dayanışmayı geliştirmek, topluma sosyalleşme imkânı sağlayacak merkezler açmak, sosyal tesisler oluşturmak gibi birçok proje bulunmaktadır.

Genel olarak baktığımızda sosyal belediyecilik anlayışı farklı birçok konuda çalışmalarını sürdürmekte, bu alanda hizmet sunmakta ve halkın isteklerine cevap vermektedir. Kültürel yapının korunması ve bu doğrultuda ilerlemek belediyeler açısından oldukça önemlidir. Van ilinin tarihi ve doğal güzelliklerine yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bu projeler doğrultusunda Van ilinin tanıtılması, bilinmesi açısından önemlidir.

3.3.2.Eğitim Faaliyetlerini Düzenlemeye Yönelik Faaliyetler

Değişen ve gelişen hayat şartlarına ve yeniliklere en iyi şekilde uyum sağlamanın yolu eğitimden geçmektedir. Eğitim faaliyetleri gelişmiş toplum daha başarılı ve daha yenilikçi olabilir. Halkın bilinçlendirilmesi, halkın eğitim seviyesinin iyileştirilmesiyle doğru orantılıdır.

Sosyal belediyecilik anlayışının uygulama alanlarında biri de eğitimidir. Eğitim alanında yapılan her çalışma, her konu değişme ve ilerleme sağlamaya katkı sağlayacaktır. Yapmış olduğumuz görüşmeler sonunca Van ili için farklı eğitim alanlarında projeler yapılmaktadır. Van ili için merkez üç ilçede birçok çalışma gerçekleştirmektedir.

Van büyükşehir belediyesinin öğrencilere yönelik hizmetlerinde etüt merkezleri bulunmaktadır. Ders çalışmak için uygun çevresel koşullara sahip olmayan ve maddi olarak desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere yönelik etüt merkezleri kurulmuştur.

Van ili genelinde 11 etüt merkezi kurulmuştur. Bu merkezler sabah 08.00'den ve gece 22.00'ye kadar açık olarak gençlere ve çocuklara hizmet vermektedir. Çeşitli sınavlara hazırlanmak için çalışma ortamı ve imkân bulan öğrencilere eğitimci desteği ve kaynak yardımı yapılmaktadır.

Van belediyesinin çeşitli meslek kursları mevcuttur. Ahşap atölyesi, din eğitimi, el sanatları atölyesi, film ve tv atölyesi, fotoğrafçılık, güzel yazı atölyesi, hayvan yetiştiriciliği, işaret dili gibi kurslar verilmektedir.

Öğrencilere eğitim desteği (kırtasiye, sürekli eğitim merkezi, deneme sınavları, sınav ücretleri, ücretsiz kurslar vb.) sağlanmaktadır. Gençleri üniversiteye hazırlayan 3 adet ESEM (Edremit Sürekli Eğitim Merkezi), 3 adet etüt merkezi kurulmuştur. Edremit belediyesi tarafından ilçede bulunan Edremitli ve YSK'ye girecek tüm öğrencilerin sınav ücretleri eğitim desteği kapsamında ödenmiştir.

“Edremit Bilim Merkezi (Planetaryum)” öğrenciler tarafından sürekli ziyaret edilmektedir. Kurulan iki kütüphane ve *“Edremit Okuyor”* projesi kapsamında kitaplara verilen değer artırılmış ve eğitim alanındaki çalışmalar desteklenmiştir.

Edremit sürekli eğitim merkezinde 27 öğretmen ile lise mezunu 300 genç kolej ortamında üniversite sınavlarına hazırlanmaktadır. Öğrencilere 550 adet tablet, 27 bin tam takım kaynak kitap dağıtılmıştır.

Aile sosyal hizmet müdürlüğü tarafından kadınların eğitim alanlarında kendilerini geliştirmeleri için çalışmalar ve projeler yapılmaktadır. Bu kapsamda Kadın ve Aile Hizmetleri Dairesi Başkanlığında *“Gönülden Gönüle Dost Sohbetleri”* kapsamında kadınlarla ilgili konularda seminerler verilmiştir *“ Kadınlar Okuyor, Van Güçleniyor”* projesi kapsamında kitap okuma şenliği düzenlenmiştir. Belediyenin bu hizmeti kitap okuma anlamında farkındalık kazandırarak bireylerin ilgisini çekmeyi başarmıştır.

3.3.3.Göçmen Uyumlaştırma Politikaları

Van ili konumu nedeniyle göç alan ve göç veren bir ildir. Van ili sınıra yakın olduğu için bir transfer yolu olarak işlev görmektedir. Şehrin dönemsel göç aldığı görülmektedir. İran ile hem ekonomik hem turizm kaynaklı göç yaşanmaktadır. Van'da da bulunan göçmenlerin şehrin yapısına ve mevcut düzene uyum sağlamaları önemlidir.

Göçmenlere yapılan yardımlarında uyum süreci oldukça önemlidir. Bu bağlamda mevcut göçmenlerin uyum süreci topluma kaynaşması ve uyum içinde yaşamalarını sağlamak onların ekonomi alanında meslek edindirmek için çalışmalar yapılmıştır. Van ili için yapılan göçmen uyumlaştırma çalışmalarından biri Fao Türkiye Projesidir. Fao Türkiye Projesi bakıldığında projenin temel amacı aşağıdaki gibidir.

Avrupa Birliğinin finansal desteği, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütünün (FAO) uzmanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının iş birliğinde hayata geçirilen "Sosyoekonomik Entegrasyonun Desteklenmesi ve Geçim Sağlama İmkânlarının Yaratılması Aracılığıyla Türkiye'de Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler ile Ev Sahibi Toplulukların Dayanıklılığının Geliştirilmesi" Projesi. Proje kapsamında; Mesleki Eğitimler, Uygulamalı Çiftçi Okulu, Tarımsal Beceri Geliştirme Programı (ASDP) ve Kadın Kooperatifinin Desteklenmesi faaliyetler, 4 ana başlık altında yürütülmüştür.

Mesleki Eğilimler, Van bu projeye 2020 yılında dâhil olmuştur. Proje 2022 Haziran ayında son bulmuştur. Proje kapsamında yerel halk ile Van'da da koruma altında bulunan Suriyeli, İranlı ve Afganistanlılara tarımsal faaliyet konularında toplam 8 mesleki eğitim programı kapsamında 200 kişiye eğitim verilmesi planlanmıştır. Bu 200 kişinin %50'si yerel halktan diğer %50'si ise koruma altında bulunan yerinden olmuş mültecilerden oluşmuştur.

Sebze Yetiştiriciliği, Sürü Yönetimi Elemanı ve Ekmek üretimi konularında olmak üzere planlanan toplam 8 kurs tamamlanmıştır. Her kursta 25 kişi olmak üzere toplam 200 kişiye eğitim verilmiştir. Eğitimler sonunda kursiyerlere kurs bitirme belgeleri Halk Eğitim tarafından verilmiştir. Eğitime katılan kursiyerlere günlük harcırah bedelleri, ulaşım ve yemek bedelleri FAO tarafından ödenmiştir.

Eğitimi tamamlayan 200 kursiyerden 103'ü Tarım, Gıda, Hizmet ve Sanayii Sektörlerinde istihdam sağlamış durumdadırlar. İstihdam sağlayan 103 kursiyerden 43'ü koruma altındaki mültecilerden, 60'ı yerli halktan oluşmaktadır. İstihdam sağlayan 103 kursiyerin 51'ni kadınlar, 52'sini erkekler oluşturmaktadır. İstihdam edilen kursiyerlerin 37'si Ek-5 kapsamında, 18'i ise 4a kapsamında çalıştıkları 6 ay süreyle FAO tarafından sigortaları yapılmıştır. Çalışan 48 kursiyer ise Kızılay kartlarının iptal olmaması için sigortalı olmak istememişlerdir.

Uygulamalı Çiftçi Okulu, Proje kapsamında ilimizde "Uygulamalı Çiftçi Okulu" adı altında yerel üreticilerimize eğitimler verilmiştir. Çünkü koruma altındaki mültecilerin Van'da da kendisine ait veya kiralık tarımsal arazileri/işletmeleri yoktu.

Eğitimler sonunda üreticinin becerilerin geliştirmesini, tarımda teknolojiyi bilgiyi daha verimli kullanmalarını, gelirlerini artırmalarını amaçlamaktadır.

Van'da 2020 ve 2021 yılı için toplam 6 Uygulamalı Çiftçi Okulu kapsamında 150 üreticiye farklı tarımsal konularında eğitim verilmiştir. 2020 yılı için Çatak İlçesinde 25 kadın çiftçimize Otlı Peynir konusunda, Gevaş ve Gürpınar İlçelerinde ise küçükbaş hayvan yetiştiriciliği konularında 50 kişiye eğitimler verilmiştir. 2021 yılı için Gevaş İlçesinde 25 kadın çiftçimize Arıcılık, Başkale ilçesinde 25 çiftçimize küçükbaş hayvan yetiştiriciliği ve Özalp İlçesinde 25 kadın çiftçimize büyükbaş hayvan yetiştiriciliği konularında eğitimler verilmiştir.

Tarımsal Beceri Geliştirme Programı (ASDP), Entegre Havza Yönetimi planlarına uygun olarak belirlenen işlerde Van'da bulunan koruma altındaki toplam 150 mülteciye Tarımsal Becerilerin Geliştirilmesi Programı (ASDP) kapsamında 50 gün boyunca Edremit, Tuşba Belediyelerinde ve Üniversitede park bahçe düzenlenmesi, fide fidan yetiştiriciliği gibi alanlarda tarımsal beceri geliştirmeleri sağlanmıştır. Programa katılan koruma altındaki mültecilere günlük harcırah bedelleri, ulaşım ve yemek bedelleri FAO tarafından ödenmiştir.

Kadın Kooperatifinin Desteklenmesi, Gevaş İlçesinde Uygulamalı Çiftçi Okulu kursiyerleri olan 25 kadın çiftçimize arıcılık, kooperatif ve yöresel ürünler gibi konularda eğitimler verildikten sonra Artos Kadın Kooperatifi adı altında kooperatif kurulmuştur. İhtiyaçlarına göre FAO tarafından alet ekipman, eğitim, web tasarım gibi konularda destek sağlanmıştır.

Yerel üreticilerden kooperatif oluşturulmuştur. Çünkü koruma altındaki mültecilerin ilimizde kendisine ait veya kiralık tarımsal arazileri/işletmeleri yoktur.

Van iline genel olarak baktığımızda daha çok meslek edindirme amaçlı projeler görülmektedir. Bahsedilen yukarıdaki projeler dışında Van Göç İl Müdürlüğünde yapılan görüşmeler sonucunda ilgili kurum tarafından göçmenler için herhangi bir projenin bulunmadığı belirtilmiştir.

3.3.4.Sağlık Faaliyetlerini Düzenlemeye Yönelik Faaliyetler

Van ilinde sağlık alanında yapılan projelere bakıldığında temel sağlık faaliyetleri ve bunun yanında farklı sağlık projeleri de yapılmaktadır. Sağlık faaliyetleri belediyelerin hizmet ulaştırmada önemli rol oynadığı bir aşamadır. İncelenen belediyelerde sosyal belediyecilik faaliyetlerine uygun birçok proje gerçekleştirilmektedir.

Van büyükşehir belediyesi yaşlı, hasta, engelli vatandaşlara ücretsiz sağlık hizmetleri vermekte ve sokak hayvanlarına bakılmaktadır. 2 bin kişiye evde sağlık ve bakım hizmeti sunulmaktadır. 700 hastaya evde fizik tedavi hizmeti verilmiştir. Fizyoterapi hizmeti ile sağlıklarına kavuşmaları amaçlanmıştır. Bin 200 hastaya nakil hizmeti sağlanmıştır. 3 bin 581 anneye bakım seti hediye edildi. 20 bin litre ilaç ile 500 hektar alan ve pire salgınına karşı 70 mahalle ilaçlanmıştır.

Tuşba belediye olarak yapılan sağlık faaliyetlerinden halk tarafından benimsenen ve ilk sırada görülen proje “evde bakım temizlik ve mobil tıraş hizmetleri” projesidir. Bu projeye halkın temel sağlık faaliyetine ulaşma imkânı sağlaması amaçlanmıştır.

Lösemi, çölyak ve prematüre bebekleri olan vatandaşların ihtiyaç duyduğu gıda ve malzeme yardımları yapılmaktadır. Bu bağlamda Edremit belediyesi tarafından açılan glütensiz kafe dikkate değer bir projedir. Ayrıca belediye ilde bulunan bazı yerel marketlerle anlaşarak glütensiz ürünlerinin tüm ilçelerde satılmasına olanak sağlamıştır.

Engelsiz yaşam merkezi kurularak engel sahibi vatandaşlar ihtiyaçlarını bu merkezlerde karşılamıştır. Yatılı olarak yaşamlarını sürdürebilecekleri bir bakım ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır. 36 engelli vatandaşa tekerlekli sandalye hediye edilmiştir. 4 bin 300 hijyen paketi dağıtılmıştır. Refakatçi misafirhanesinde 4 bin 779 kişiyi ağırlanmıştır.

Genel olarak Van ili için çeşitli sağlık faaliyetleri yürütülmektedir. Halkın bu projelerden yararlanma verimlilik oranı oldukça yüksektir. Ayrıcalık kesim olan yaşlılara, engellilere belediyeler tarafından çeşitli imkânlar sunulmaktadır.

3.3.5.Kentsel ve Ulaşım Faaliyetlerine Yönelik Politikalar

Yerel yönetimlerin en önemli özelliklerinden biri kentleşme politikasını uygulamalarıdır. Toplumun bir arada sağlıklı ilişkiler geliştirebilmesinin en önemli aracı kentsel politikalarlardır. Kentsel politika, kentsel alanlarda belediyelerin ideal yönetime ilişkin siyasi ve yerel faaliyetleri şeklinde tanımlanabilir. Kentsel politikalar ve sosyal belediyecilik aynı doğrultuda ilerleyen bir düşünce yapısıdır. Hizmet ulaştırmada belediyelerin devreye girdiği alan söz konusudur.

Belediyeler yerinde hizmet ulaştırma noktasında önemli rol oynamaktadır. Bir şehrin kalkınmasında çeşitli faktörler etkili olmaktadır. Bunlarda en önemlisi kentsel olgudur. Bu kavramlarla birlikte kentsel politikalar, kentselleşme gibi kavramlarla ilişkilidir.

Bu bağlamda belediyelerde farklı projeler yapılmaktadır. Gerçekleştirenler mülakatlarda sonucunda yapılan projeler şu şekildedir. Görüşme gerçekleştirilen belediyelerde en temel yoksullara yardım etmek, ihtiyaç sahiplerine yardım götürmek, kentsel dokuya uygun imar ve projeler yapmak genel olarak ifade edilmiştir.

Sosyal kart projesi, 50.000 kadın Van'ımızın tarihi ve doğal güzellikleriyle buluşturmaktadır. Aşevi projesiyle birlikte ihtiyaç sahiplerinin yemek ihtiyaçların karşılanması, refakatçi misafirhanesi projesiyle birlikte sağlık alanında ilin dışındaki ya da uzak ilçede bulunan vatandaşlara barınma imkânının sağlanması önemli projelerdir.

Gıda yardımları, sosyal yardım kartları ile kent halkına maddi destek sağlanmıştır. Edremit belediyesi tarafında 20 noktada halk ekmek büfesi kurularak halkın ucuz ekmeğe ulaşılması sağlanmıştır. Edremit kart ile 1200 yoksul aile ve 330 üniversite öğrencisine nakdi destek sağlanmıştır.

Pandemi döneminde VEFA grubu bünyesinde ve devamında müstakil olarak ihtiyaç sahibi ailelere “konut yapımı, gıda, giyim, yakacak ve nakit yardımları” yapılmıştır. Cami ve okul temizliği/dezenfeksiyonu hizmeti yanında bakıma muhtaçların da evleri temizlenmektedir.

Kentsel dokunun oluşumunda park, bahçe ve piknik alanları üzerinde durulmuştur. Ekolojik dengeyi koruyan ve çevresel şartları düzenlenmiş, ucuz konut alanların sağlanması için çalışmalar yapılmıştır.

Van büyükşehir belediyesi tarafından bin aileye her gün 3 çeşit yemek ulaştırılmıştır. 6 bin 507 gıda kolisi ve 4 bin 300 hijyen paketi dağıtılmıştır. Van büyükşehir belediyesi sosyal belediyecilik adı altında birçok çalışma ve proje gerçekleştirmiştir. Bu sayede projeler halkın istekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Van ili için önemli başka bir proje HIZIR Projesidir. Bu proje Van Valiliği tarafından hayata geçirilen ve ihtiyaç sahiplerinin sorunlarına kısa zamanda çözüm bulacak ‘Sosyal Destek Hızır Van Projesi’nin tanıtımı yapılarak başlatılmıştır. Projenin aşamaları ve sistemin nasıl işleyeceği bir toplantıda kurum ve kuruluş gönüllülerine anlatılmıştır. Projenin amacı kimsesizlerin kimsesi olacağız düşüncesinden ortaya çıkmıştır. İlk aşamada 15 kişilik ekip sürekli saha olacaktır. Sahada aktif olarak yardım ve ihtiyaç sahiplerine ulaşılması amaçlanmıştır ve bu doğrultuda çalışılmıştır.

Hızır projesi kapsamında evleri tek tek dolaşan ekipler, ihtiyaç sahibi vatandaşları evlerinde ziyaret ederek sıkıntılarını ve taleplerini yerinde dinliyor ve ilgili kurumlarla iletişime geçmektedirler. Proje kapsamında 49 bin 169 hanenin ziyaret edildiği ve 215 bin vatandaşa ulaşıldığı ifade edilmiştir. 150 personelden oluşan 50 ekiple, 13 ilçede taleplere çözüm odaklı çalışmalar yürütüldüğü 6 ayda 49 bin 169 hanede 215 bin kişiye ulaşılmıştır.

Hızır projesi talepleri yüzde 70 oranında olumlu sonuçlanmıştır. Proje kapsamında engelli evde bakım ücreti alan kişi sayısı 10 bin 601, şiddet mağduru 19 bin 718 kişiye hizmet verilmiştir. 2021 yılı AEP (Aile Eğitim Programı) kapsamında 5360 kişi, 2022 yılı AEP (Aile Eğitim Programı) 4880 kişi, 2023 AEP (5. Ay dahil) 6.593 katılımcıya ulaşılmıştır. Bağımlılıkla mücadelede 2022 yılı 790, 2023 yılı 130 katılımcıya ulaşılmıştır.

Genel olarak bakıldığında, Van ili büyükşehir olmasıyla birlikte yapılan çalışmalar ve hizmetlerde değişiklik ve yenileşmeler görülmektedir. Van ili kapsamında birçok alanda ve bir konu da birden fazla çalışma ve proje bulunmaktadır. Van büyükşehir belediyesi halkın istediği ve talebi doğrultusunda ilerlemiştir. Van’ın ekonomik ve sosyal olarak kalkınması amaçlanmış ve çalışmalar yapılmıştır. Yaşlılara, ihtiyaç sahipleriyle, hastalara, çocuklara ve kadınlara hedef alınarak projeler geliştirilmiştir. Açılan meslek edinme kurslarıyla birlikte halkın iş imkânı bulmasına ve meslek edinmeye yardımcı olmayı hedeflemişlerdir.

Yapılan çalışmalara bakıldığında sosyal belediyeçilik alanında Van ili olarak ilerleme ve gelişme görölmektedir. Halkın yeterince bilgileneesi konusunda eksiklikler görölmektedir. Halkın farkındalığı sayesinde yapılan çalışmalara daha ileriye götürebilir. 3 belediye olarak bakılan hizmetler genel olarak sosyal belediyeçiliğe uygun olarak ilerlemekte ve halkın isteklerine ve beklentilerine yanıt vermektir. Yapılan projelerin tanıtılması, halk tarafından bilinmesi konusunda eksiklikler olduğu görölmektedir.

SONUÇ

Değişen ve gelişen hayat şartları karşısında bireyin ihtiyaçları ve talepleri de değişmiştir. Değişen şartlara yeniliğe uyum sağlayabilmek adına birçok çalışma ve proje yapılmaktadır. Yerel yönetim birimi olarak akla ilk gelen birim belediyeler bu çalışmaların en önemli ayağını oluşturmaktadır. Belediyeler halkın beldenin refahı ve gelişmesi için gerekli projeleri çalışmaları yapmalı ve geliştirmelidir. Yerel yönetimler durumları tespit etmede ve çözüm bulmada hem merkezi hem yönetim yararına çalışmaktadır. Hizmet sunmak ve hizmet ulaştırmada en yetkili yöntem belediyelerdir. Belediyelerin temel görevleri dışında sosyal ve yardım hizmetleri de bulunmaktadır. Bu doğrultuda bakıldığında sosyal belediyecilik anlayışıyla paydaş olarak ilerlemektedir. Sosyal belediyecilik anlayışı doğrultusunda sosyal faaliyetlerin yöneldiği kesimler genel olarak dezavantajlı gruplar ya da yaşlı bakıma muhtaç ve engelliler olarak belirlenmiştir. Yapılan çalışmalara bakıldığında ihtiyaç doğrultusunda yapılmaktadır. Yıllardır süre gelen bir düşünce olan sosyal belediyecilik sadece yardım olarak anlaşılmakta ve bilinmektedir. Oysaki sosyal belediyecilik çeşitli alanlarla yakından ilişkilidir.

Bu kavramlar sosyal devlet, sosyal politika, sosyal hizmet gibi kavramlardır. Sosyal belediyecilik yardımlaşma kavramının yanında, bireylere yönelik eğitim ve kültürel projelerden bahsedilmeli ve tanıtılmalıdır.

Sosyal belediyecilik faaliyetleri belde halkının ihtiyacı ve istekleri doğrultusunda yapılmalı ve bu çalışmalar yapılırken halkla iletişim halinde olunmalıdır. Sosyal belediyeciliğin yaygınlaşması ve bilinmesi için öncelikle halk tarafından benimsenmesi ve sürekliliğin sağlanması gereklidir. Yapılan proje ve çalışmaların tamamlanması önemli bir etkindir. Sosyal belediyecilik faaliyetleri kısa vadeli olarak öngörülmektedir. Her dönem değişen partiler nedeniyle projelerin sürekliliği ve devamlılığı sağlanamamıştır. Bu projelerin sürekliliği sağlanmalı ve devamı için teşvik edilmelidir. Devamlılık sürdürülebilir sosyal belediyecilik açısından önemlidir.

Van ili özelinde sosyal belediyecilik anlayışına baktığımızda büyükşehir olmakla birlikte belediyelerin temel görevlerinin dışında sosyal alanda çalışmalar yaptıkları görülmektedir. Bu konuda halkın bilinçlendirilmesi ve donanımlı personele ihtiyaç vardır.

Van ili açısında değerlendiğimizde ilçe belediyeleri üzerinde yapılan çalışmalar ve yönelttiğimiz sorular neticesinde Van ilinde sosyal belediyeçilik açısından verime yönelik çalışıldığını, sosyal belediyeçilik anlayışının gelişmekte ve yenilenmekte olduğunu sylenebiliriz. Yapılan çalışmaların yeterince tanıtılmadığı ve halkın bilinlendirilmediği grlmektedir.

Sosyal medyanın gücü, ilçe belediyelerin özverili çalışması sonucunda görsel ve işitsel iletişim araçlarının aracılığıyla bu sorun ortadan kaldırılabilmektedir. Yapılan çalışmaların yeterince tanıtılması farkındalık açısından önem arz etmektedir. Van ili için büyükşehir belediyesi ve ilçeleri belediyeleri olarak birçok çalışma ve proje yapılmakta halkın refahı, huzuru ve düzeni adına çalışmalar sürdürülmektedir.

Van ili kapsamında bakıldığında eğitim, sağlık, kültürel ve ekonomik kökenli projeler yapılmaktadır. Van Büyükşehir belediyesi yaşlı, hasta, engelli vatandaşlara ücretsiz sağlık hizmetleri vermektedir. Evde bakım hizmetleri sağlanmaktadır. Fizyoterapi hizmeti ile sağlıklarına kavuşmaları amaçlanmıştır. Bu doğrultuda 700 hastaya evde fizik tedavi hizmeti verilmiştir. Kreş ve gündüz bakımevi alanında hizmetler verilmektedir. ocuk yuvaları, sevgi evleri kapsamında hizmet sunulmaktadır. Parklar, sosyal tesisler, belediyenin kursları ve e-belediyeçilik hizmetleri de birer sosyal belediyeçilik faaliyeti olarak nitelendirilir.

Van belediyesinin çeşitli meslek edindirme kursları bulunmaktadır. Öğrencilere yönelik olarak etüt merkezleri açılmıştır. Bu bağlamda belediyeler tarafından meslek edindirme kursları açılmıştır. Ev hanımlarınla yönelik el sanatları kursları açılmıştır. İş kuracak kadınlar ve gençler için rehberlik, öncülük yapmak, makine ve ekipman sağlamak için çalışılmıştır.

Van ili geneli olarak ekonomi, sosyal, kültürel, eğitim alanında birden fazla proje çalışma bulunmaktadır. Van büyükşehir olmasıyla birlikte gelişen ve değişen yaşam standartlarına uyum sağlamaya çalışmıştır. Halkın istedikleri doğrultusunda çalışmalar yapmayı amaçlanmıştır. Van ili için sosyal belediyeçilik üzerine yapılan projeler normal belediyeçilik faaliyetlerden ayrı olarak değerlendirilir. Van ili için yapılan çalışmalar başarıya ulaşmıştır. Van ili için yapılan birçok proje ve çalışma yapılmakta ve devam etmektedir. Sosyal belediyeçilik tanımına uygun olarak inovasyon hareketleri Van belediyesinde yeni hedefler arasında yer almakta ve halkın ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmektedir.

KAYNAKÇA

- 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu www.mevzuat.com (Erişim Tarihi: 29.06.2023).
- 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, www.mevzuat.com (Erişim Tarihi: 29.06.2023).
- 5393 Sayılı Belediye Kanunu (13.07.2005 Tarih ve 25874 Sayılı Resmi Gazete).
- 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, www.mevzuat.com (Erişim Tarihi: 29.06.2023).
- Akarsu, S. (2014). *Sosyal Belediyecilik (Zeytinburnu Belediyesi Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Akdoğan, Y. (1999), “*Sosyal Belediyecilik*”, İstanbullu Dergisi: Mart Sayısı.
- Aktaş, Ü. (1998), *Osmanlı Çağı ve Sonrası*, Bakış Yayını: İstanbul.
- Arslan, M. (2013). *Yerel Yönetimlerde Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri* (Arnavutköy Belediyesi Örneği), Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Avcıoğlu, D. (1974), *Türkiye’nin Düzeni*, Cem Yayınevi: İstanbul.
- Aydın, A. (2013), *Türk Kamu Yönetimi*, Seçkin Yayınları: Kahramanmaraş.
- Aydın, M. (2008), *Sosyal Politikalar ve Yerel Yönetimler*, Şenyıldız Matbaası: İstanbul.
- Aygen, M. (2014). *Sosyal Belediyecilik Üzerine Bir İnceleme: Elazığ Belediyesi Örneği*, Fırat Üniversitesi Harput Araştırma Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, ss. 173-192.
- Aysoy, M. (2006). *Sosyal Devletin Sosyolojisi*. Sosyal Politikalar Dergisi, Sayı:1.
- Balcılar, A. (2020), *Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları: Bornova Belediyesi Örneği*, Cinius Yayınları: İstanbul.
- Bayraktar, B. (2013). *Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Sosyal Politikaya Bakış Açısı “Sosyal Belediyecilik”*(Nilüfer Ve Yıldırım Belediyesi Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- Beki, A. (2009) “*Türkiye’de Sosyal Belediyecilik* (Ümraniye Belediyesi Örneği), Sena Ofset, İstanbul.
- Berkün, S. (2017). *Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışı*. e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi, 9-2, 582-598.

- Cohen, D.(2000). *Dünyanın Zenginliği, Ulusların Fakirliği*, İletişim Yayın: İstanbul.
- Creswell, J.W. (2007). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing Among Five Approaches (2nd Ed.)*. USA: SAGE Publications
- Çelik, A. (2014) “*Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği*”, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Sayı:1, ss.1-20.
- Çelik, A. (2014). *Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği*, Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi16/1, ss.1-20.
- Çöpoğlu, M. (2017), *Sosyal Belediyecilik ve Sorunları*, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, cilt:5, sayı:2, ss:223-247.
- Deniz, N. (2012) *Sosyal Belediyecilik: Esenler Belediyesi Ekseninde Halkın Refahına Odaklı Yerel Yönetim Vizyonu*, IIB International Refereed Academic Social Sciences Journal, cilt:3, sayı:5, ss:24-34
- Derdiman, R. C. (2005), *Yeni Düzenlemelere Göre Yerel Yönetimler*, Alfa Aktüel Yayınları: Bursa.
- Efe, H. (2012). *Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Bayrampaşa Belediyesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Eryılmaz, B. (1992), *Kamu Yönetimi*, Erkam Matbaacılık: Adapazarı.
- Eryılmaz, B. (1992), *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İşaret Yayını: İstanbul.
- Eryılmaz, B. (1997), *Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılanması*, Birleşik Yayıncılık: İstanbul.
- Genç, Y. (2009). *Yerel Yönetimler ve Sosyal Hizmet Uygulamaları*. Kamu’ da Sosyal Politika Dergisi, 9, 60-67.
- Gentro, Tarso ve Ubiratan De Souza (1999), Porto Alegre: *Özgün Bir Belediyecilik Deneyimi*, İstanbul: WALD Demokrasi Kitaplığı
- Göymen, K. (1997), *Türkiye’de Kent Yönetimi*, Boyut Kitapları: İstanbul.
- Gül, M. (2011). *Yerel Yönetimlerde Sosyal Sorumluluk Faaliyetlerinin Seçmen Davranışlarına Etkileri: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

- Gündüz, H. (2013). *Yerel Yönetimlerin Sosyal Belediyecilik Kapsamında Yardıma Muhtaç Ailelere Yaptıkları Sosyal Yardımlar: Bağcılar Belediyesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.)Keleş, S. (2008). Türkiye’de *Sosyal Belediyecilik Uygulamaları Ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- Hamdemirci, M. (2019), *Sosyal Belediyecilikte Milli Görüş Yerel Yönetim Örnekliği*, Çıra Yayınları: İstanbul.
- Hancox, D. (2016), *Dünyaya Kafa Tutan Köy*, İstanbul: Metis Yayınları
- Keleş, R. (2016), *Yerinden Yönetim ve Siyaset*, Cem Yayınevi: Ankara.
- Keleş, R. (1989), *Yerel Yönetimler*, Turhan Kitapevi: Ankara.
- Kesgin, B. (2012). *Kentsel Yoksulluğa Yönelik Yerinden Ve Yerel Müdahale: Sosyal Belediyecilik*, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 26, ss. 169-180.
- Kesgin, B. (2019), *Yoksulluğa Yerel Müdahale Sosyal Belediyecilik: Muhafazakar ve Sosyal Demokrat Perspektifinden*, Ekin Yayınevi, Bursa, 2.Baskı.
- Koçak, O., Kavi, E. (2014). *Sosyal Politika Aktörü Olarak Sosyal Girişimci Belediyecilik*, Uluslar Arası Emek ve Toplum Dergisi, Cilt 3, Sayı 6, ss. 26-49.
- Koray, M. (2000) *Sosyal Politika*, Ezgi Kitapevi: Bursa.
- Koray, M.ve Alper T. (1995), *Sosyal Politika*, Ezgi Yayınları: İstanbul.
- Lenin, V.İ. (1994), *Seçme Eserler: 1905-1907 Devrimi*, Ankara: İnter Yayınları
- Lenin, V.İ. (2013), *Marksizmin Üç Kaynağı*, Ankara: Sol Yayınları
- Leopol, E., Mcdonald D. (2012), “*Municipal Socialism Than and Now: Some Lessons for the Global South*”, The World Quarterly, V.33: 1837-1853
- Mecek M., Atmaca Y. (2020), *Yerel Yönetimlerin İdari Yapısına İlişkin Mevzuat Analizi, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* , cilt.19, ss.2068-2087.
- Nadaroğlu, H. (1994), *Mahalli İdareler*, Beta Yayın: İstanbul.
- Öner, Ş. (2006), *Türkiye’de Belediye Yönetimi*, Nobel Yayını: Ankara.

- Özbudun, E. (2002), *Türk Anayasa Hukuku*, 7. Baskı, Yetkin Yayınları: Ankara.
- Parlak, B. (2015)-Ökmen, M. (2015), *Yerel Yönetimler*, Ekin Yayınları: Bursa.
- PCC, (2019), “How We Built Community Welath in Preston”, <https://cles.org.uk/tag/thepreston-model/>, (2019)
- Marks, K. Friedrich Engels, Vladimir İlic Lenin (1977), *Paris Komünü Üzerine*, Ankara: Sol Yayınları.
- Pekküçükşen, Ş. (2004) *Sosyal Belediyecilik ve Selçuklu Belediyesi Şefkat Evleri Örneği*, Yerel Yönetimler Kongresi Bildiriler Kitabı: Çanakkale.
- Pekşen, S.N. (2014), *Sosyal Belediyecilik Çerçevesinde Engellilere Sunulan Hizmetler: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Pektaş, E.K. (2010), *Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları Ve Temel Sorunlar*, *Akademik İncelemeler Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, ss. 4-22.
- Pierson, C.,(1991) *Beyond the Welfare State? The New Political Economy of Welfare*, Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press,
- Polanyi, K. (2003). *Büyük Dönüşüm*, Ayşe Buğra, İletişim Yayın: İstanbul.
- Sevinç, İ. (2015), *Sosyal Belediyecilik Uygulamalarında Kent Bilgi Sistemlerinin Kullanımı: Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği*, *Yönetim Ve Ekonomi Dergisi*, Cilt 22, Sayı 1, ss. 201-218.
- Sezer, Ö. Önder, Ö. (2012), “*Sosyal Belediyecilik Bağlamında Yerel Hizmetlere Gönüllü Katılımın İncelenmesi*”, *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 12, S. 12, ss. 255-279.
- Şengül, T. (2001), *Kentsel Çelişki ve Siyaset*, İstanbul: WALD Yayınları
- Yerasimos, S.(1980), *Türkiye Tarihi Üzerine*, İstanbul: Gözlem Yayınları, C.3
- Zedung, M. (2000), *Seçme Eserler*, İstanbul: Kaynak Yayınları: C.6
- T. H. Marshall, (1964),. *Citizenship and Social Development*, Doubleday & Company, Inc. Garden City New York.

- Taşçı, F. (2010)“*Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar: İsveç, Almanya, İngiltere ve İtalya*”
- TDK (2018) Erişim Adresi: www.tdk.gov.tr
- Timur, T. (1994), *Osmanlı Toplumsal Düzeni*, İmge Yayınevi: Ankara.
- Toprak, D., Şataf, C. (2009), *Türkiye’de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı*, Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, ss. 11-24.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (09.11.1982 Tarih ve 17863 Mükerrer Sayılı Resmi Gazete).
- Uslu, H. (2011), *Sosyal Politika Açısından Belediyeler Ve Sosyal Belediyecilik*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Uzun, U. (2013), *Sosyal Belediyecilik Uygulamaları: Kağıthane Belediyesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Ünal, A. (1998), *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Kardelen Kitapevi: Isparta.
- Ünlü, U. (2016), *Sosyal Belediyecilik Anlayışının E-Belediyecilik Uygulamalarına Entegre Edilmesi*, Sayıştay Dergisi, Sayı 102, ss. 63-89.
- Van Valiliği (2023), Erişim Adresi: <http://www.van.gov.tr/tarihce>
- Y. Atmaca, (2019). "*Belediyeler ve Göçmen Politikaları: Çankırı Örneği*," Uluslararası Kent Kültürü ve Yönetimi Dergisi, vol.12, no.1, pp.56-66.
- Yavuz, İ. (2013). *Sosyal Belediyecilik Bağlamında Çocuk ve Gençlik Hizmetleri: Adapazarı Belediyesi Bilgi Evi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Yalova.
- Yıldırım, A. (2014). *Belediyelerin Sosyal Politika Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme: Malatya Belediyesi Örneği*, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 17, ss. 485- 509.
- Yılmaz, E. (2013). *Sosyal Belediyecilik Anlayışı Olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesi Körler Kütüphanesi Sesli Kitap Projesi Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yoldaş, İ. (2019). *Altyapı Belediyeciliğinden Sosyal Belediyeciliğe Geçiş: Türkiye’de Sosyal Belediyecilik*, Kutlu Yayınevi: İstanbul.
- Zastrow, C. (2014),. *Sosyal Hizmete Giriş*, 2. Baskı, Nika Yayınevi: Ankara.

Zengin, K. (2018). *Yerel Yönetimler ve Sosyal Sorumluluk Güngören Belediyesi Kan Kardeşliği Kulübü (KANKA) Örneği*, Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, cilt:8, sayı:16, ss:84-101.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı : Buşra KİŞİ

Uyruğu : T.C

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Doktora		
Yüksek Lisans	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kamu Yönetimi /Anabilim Dalı	12.09.2023
Lisans	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/Kamu Yönetimi	05.06.2017

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
.....		

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

Hobiler

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

12/09/2023

Tez Başlığı / Konusu:

TÜRKİYE'DEKİ SOSYAL BELEDİYEÇİLİK ANLAYIŞININ VAN İLİ ÖZELİNDE ANALİZİ

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 74 sayfalık kısmına ilişkin, 12/09/2023 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 19 (on dokuz) dur.

Uygulanan Filtreler Aşağıda Verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,
- 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 7 words)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi İnceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içemediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

12/09/2023

Buşra KİŞİ

Adı Soyadı : Buşra KİŞİ
Öğrenci No :20920010089
Anabilim Dalı : Kamu Yönetimi
Programı : Tezli Yüksek Lisans
Statüsü : Y. Lisans x Doktora ☐

DANIŞMAN
Doç. Dr. Yıldız ATMACA

12/09/2023

ENSTİTÜ ONAYI
U Y G U N D U R

...../..../2023

Prof.Dr. Bekir KOÇLAR
Enstitü Müdürü